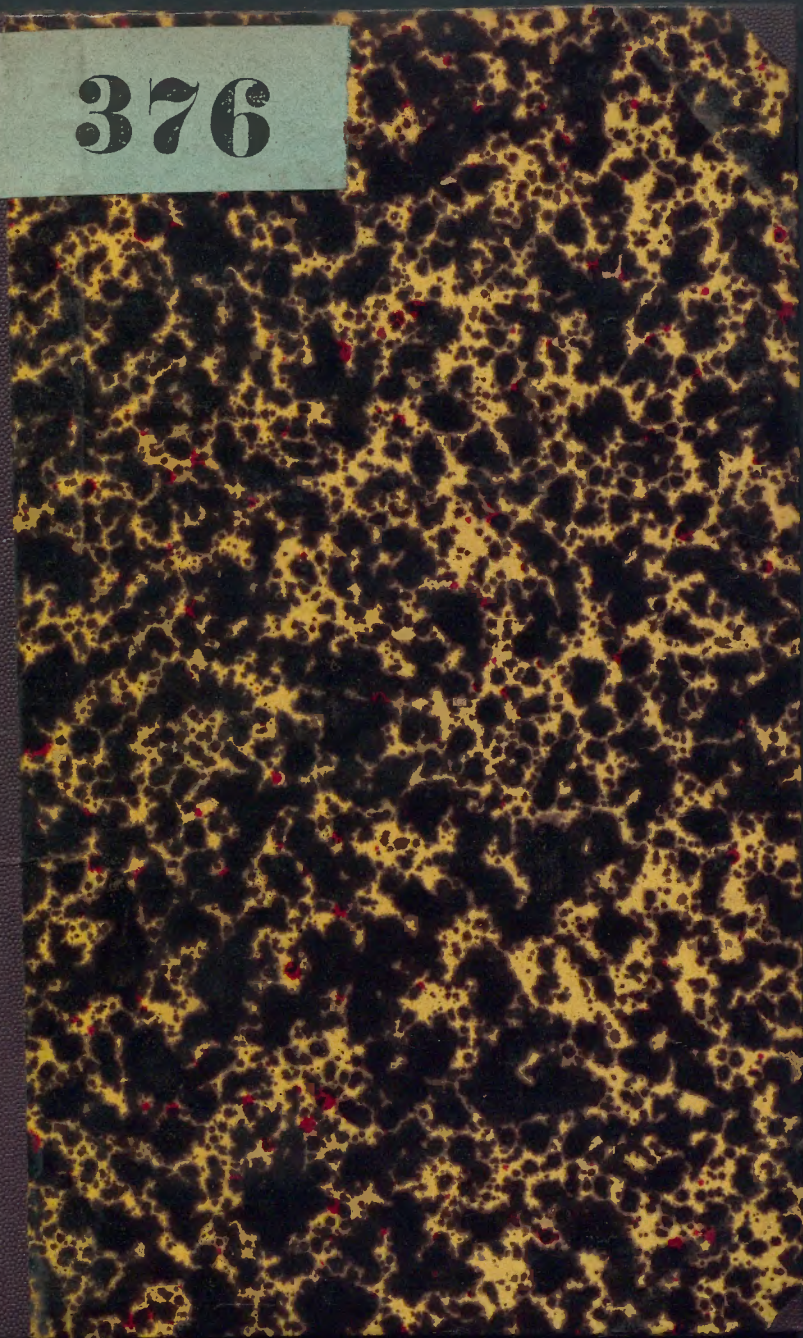
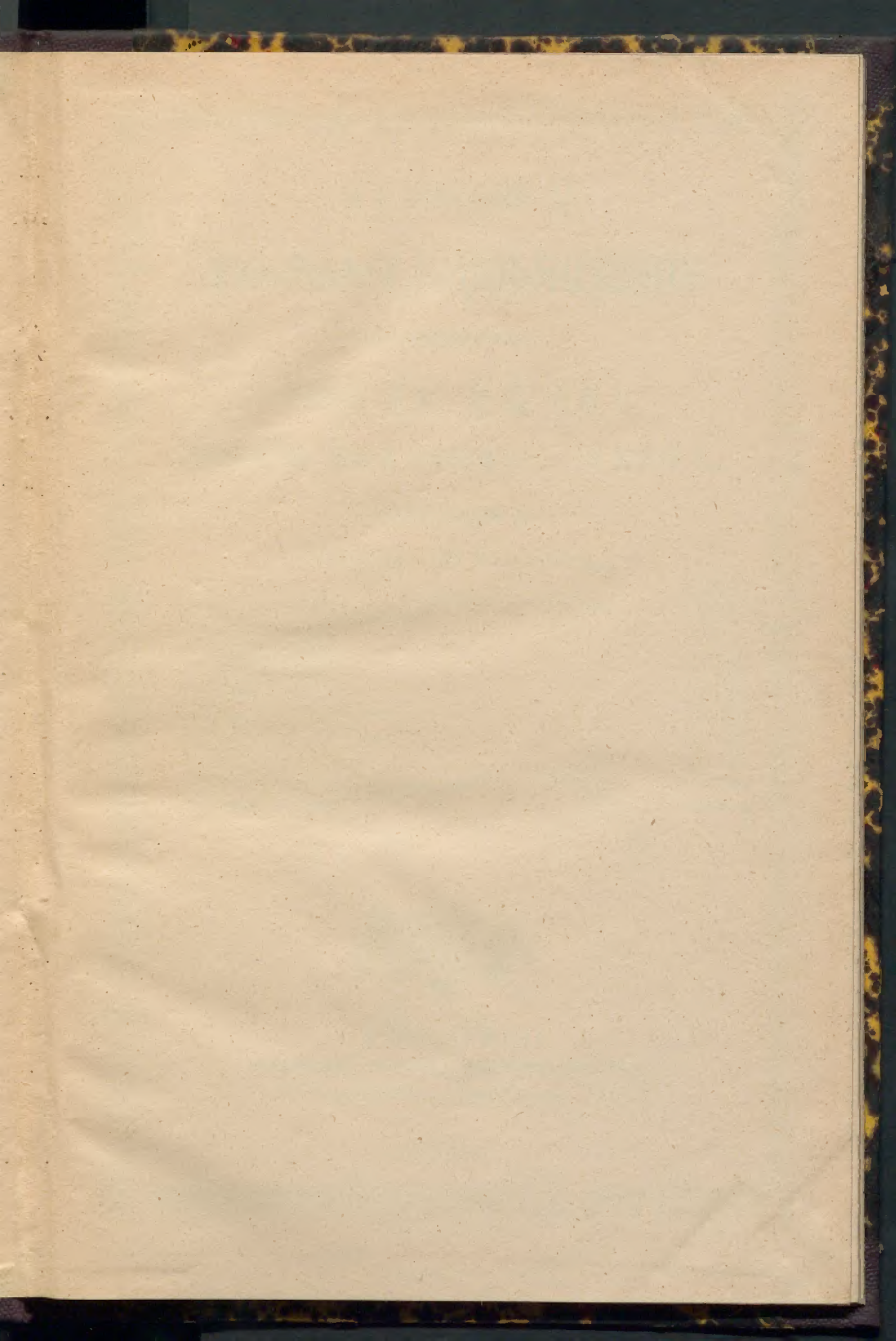

376

m. 376.

m. 3

ԳԸՐԱԱԹԸ

ՔԻԻԹԻԻՊ Ի ՄՈՒԳԱՏՏԵՍԷ

ԳԸՍՄԸ ԻՎՎԵԼ

BIBLE READINGS — PART I.

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԷ

	Սահիֆէ
Նիւպուզիլէթի մէշգ էթմէնին էհէմսիլէթի . . .	1—5
Դանիէլ, պապ 2	6—11
Դանիէլ, պապ 7	11—16
Դանիէլ, պապ 8	16—21
Դանիէլ, պապ 9	22—27
Մագսիս (Սրբաւան)	28—33
Մագսիսին փառլէմէսի	33—39
Պին երկրգ էյամ	40—44
Քրիստոսըն իրինճի կէլիշինին իշարէթլէրի	44—49
Ազիզլէրին միւրաղ	50—54

معارف نظارت جليله سمك وخصتيه طبع اولنشد

Ի ՍԹԱՆՊՈԼ
ՄԱԹՊԱՆ Ի Գ. ՊԱՂՏԱՏԻՆՈՆ
Սաւրան համամ հասկաի Նօ. 14

1892

ՆԻՒՊՈՒՎԼԷԹԻ ՄԷՇԳ ԷԹՄԵՆԻՆ ԷՇԷՍՄԻՅԷԹԻ

1. Հագագ Ալլահ քեազիպ իլահլարտան նի՞ճէ թէֆրիգ օլունուր :

«Տա՛վանըզը կէթիրինիզ՝ տէյիւ Բապպ պուլուրուր, Գուվլէթլի պուրհանլարընըզը իպրազ էսինիզ՝ տէյիւ Մէլիք ի Եա՛գուպ պուլուրուր : Իպրազ էթսինլէր, վէ Նէ Ժ-Գ-Ն՝ պուլաճաղընըդէդէ էնպար էյլէ-նլէր. էվլէլէլէ շէյլէլէն՝ Նէ օլաղընըդէդէ էնպան էթ-նլէր . . . Եախօթ օլաճաթ շէյլէլէլէդէդէդէ պէլլէր-նլէր : Պուլաճաթ օլաճաթ շէյլէլէլէդէդէդէ Եախօթ, քի իլահ օլաղընըզը պիլէլիմ. էյի հա քէօթիւ պիր շէյ հապընըզ, քի միւթէհայիր օլարազ պիրլիքաթէ կէօրէլիմ, իշթէ սիզ լա շէյ հիւքմիւնտէսինիզ . . . վէ սիզի ինթիխապ էտէն մէքրուհ տըր :» Եսա. 41. 21-24 :

2. Քիւթիւպ ի մուգաատէսէնին նէ՞ դա-տար գըսմը միւսթագպէլտէ օլաճագ շէյլէլի պէյան էտէր :

Քիւթիւպ ի մուգաատէսէնին էքսէրի պու պապտէ պահա էտէր իսէ տէ, օն Եէտի տանէսի քիւլլիյէն նիւպուվլէթէ (մարգարէութիւն) մախսուս տըր :

3. Ալլահ միւսթագպէլին էսրարընը քիմլէրէ՞ քէշֆ ու պէյան էտէր :

«Զիրա Բապպ Եէհօվա Գ-լաղը օլան քէյլաճաղէլլէրէ -ըրընըդէդէդէ էնպան էթ-նլէր-նլէր շէյ Եա՛գուպ :» Ամուվս. 3. 7 :

4. Ալլահ իպթիտա պուլուրաըզը քէլամը իճրա աախի էտէ՞ր մի :

«Զիրա Բապպ Եէլաճ Գ-լաղը օլան քէյլաճաղէլլէրէ -ըրընըդէդէդէ էնպան էթ-նլէր-նլէր շէյ Եա՛գուպ :» Սաղմ. 33. 4, Երր. 2. 3 :

5. Պինա'էն 'ալէյ՝ Պետրոս ընտուլ նիւ-
պուվվէթ քէլամընը նէ՞ թէսմիյէ էտէր:

«Վէ պիզտէ տահա սապիթ օլան նիւպուվվէթ քէ-
լամը վար տըր քի սիզ տախի կիւն աղարըպ սա-
պահ երլորզը գալսլէրինիզտէ տօղունճայատէք, Գա-
րաւլէք էերպէ շէյապաք շէրալ կիպի անա տիգգաթ
էյլէմէնիզլէ էյի էտէրսինիզ:» Բ Պետ. 1. 19:

6. Սահիպ ի մէզմուր Ալլահըն քէլամը հագ-
գընտա նէ՞ պուլուրուր:

«Սէնին քէլամըն ալաբլըրէմ շէրալ վէ Եօլըմա Նուր
տըր:» Սաղմ. 119. 105:

7. «Զիյատար չըրալ» տէյիւ 'ալ էլ խու-
սուս Քէլամ Ուլլահըն հա՞նկը գըսմընա նա-
զար էթմէլիյիզ:

«Վէ պիզտէ Գահա սապիթ օլան նիւպուվվէթ էէլամը
վար տըր . . .» Բ Պետ. 1. 19ըն իւք գըսմը:

8. Նիւպուվվէթին զիյատընա նէ՞ վագթա գա-
տար միւհթաճ իզ:

«Սիզ տախի կիւն աղարըպ սապահ երլորզը Գալսլէրի-
նիշպէ Գօղունճայատէք, գարանըգ հէրտէ զիյատար
չըրալ կիպի անա տիգգաթ էյլէմէնիզլէ էյի էտէր-
սինիզ:» Բ Պետ. 1. 19ըն սօն գըսմը:

9. Ալլահ էհէմմ վագը'ալարը քէնտի էվ-
լատընա քէշֆ էտէ՞ր մի:

«Վէ Բապա՝ Պէն ետիմաճղըմ չէյի Արահամտան
խաֆի թութայըմ մը՝ տէտի» Թէք. 18. 17: 15. 13,
14: Ղուկ. 2. 26:

10. Ալլահ փէյղամսլէրլէր վասըթասըյլէ
խապէր վէրի՞ր մի:

«Վէ Բապա փէյղամսլէր Գալսլէրըն Ֆիսլէնին սիշ
էրալ էյլէպէ, քէմալի ինթիմամլէ իրսալ էյլէտի, լա-
քին տինկլէմէտինիզ, վէ տինկլէմէք իշիւն գուլազ
վէրմէտինիզ:» Եր. 25. 4, 11, 12: Ղուկ. 21. 5-28:

11. Ինճիլին իւր վա՛տը նէ՞ զէման վէ նա՞-
սըլ վէրիւտի :

«Վէ գարը իլէ սէնին պէյնինէ վէ նէսլին իլէ անրն
նէսլի պէյնինէ 'ատավէթ վազ' էտէրիմ. օ սէնին
պաշընը էզէճէք, սէն տախի անրն թօփուղընը ըսը-
րաճագըն » Թէք. 3. 15 :

12. Փէյլամպէրլէր Քրիստոս հագգընտա
փէյլամպէրլիւք էթտիլէ՞ր մի :

«Տէրունլէրինտէ պուլունան Քրիստոսըն Բուհը
Քրիստոսն էլէ՛ շէտէսինէ վէ պա՛տէհոս ճէլլէ նա՞լ օւ-
հասնա՛ն էլվէլտէն շէհադէթի էթտիլէյլէ, նէյէ վէ նասըլ
վազթա սէլալէթ էթտիլինի թէֆթիշ էտէրլէր իտի .
վէ օլ շէյլէրի քէնտիլէրինէ տէյիլ, անճագ պիզէ
թէպլիղ էթտիլէրի անլէրէ պէյան օլունտու » Ա. Պիտ.
1. 11, 12 :

13. Էֆէնտիմիզ Եէհուտիլէրէ նէ՞ էթմէլէ-
րինի թափսիյէ էյլէտի :

«Քիլապլարէ Եէթիպի-է, Էպիիշ (արաշտըրընը), զիրա
անլէր իլէ հայաթ ը էպէտիյէյէ մալիք օլուրուզ զանն
էտէրոնիզ, վէ պէնի՛ էլէն շէհադէթի Էպի անլէր տիր »
Յովհ. 5. 39 :

14. Եէհուտիլէր նիւպուվվէթ քէլամընը մէշգ-
էթմէյի իհմալ էյլէտիլէրի էճլաէն, հա՞նկը
խաթայա տիւշտիլէր :

«Զիրա Երուսաղէմ էհալիսի իլէ ըէ՛խլէրի անը վէ
հէմտէ հէր սէպլտէ օգունան փէյլապլէրլէրն էլլա-
լարըն պիլէթիլէրի էլէն, իւզէրինէ հիւքմ էթմէլէ
իթմամ էթտիլէր : Վէ գաթլէ հիշ պիր սէպէպ պուլ-
մատըզլարը հալտէ, Պիղատոստան առն գաթիլի Լա-
ւապ էթտիլէր » Ամալ. 13. 27, 28 :

15. Էֆէնտիմիզ շայիրտլէրինի նա՞սըլ թա՛-
զիր էյլէտի :

«Օլ տախի անլէրէ՛ էյ ֆէհմսիզ վէ փէյլապլէրլէրն
պիլ ճէ-ճէ ռէյլէթիլէրինէ Խանսափա գալլի զալիլ օլան-

լաւ, Գրիստոսն պու շնչերի շնքիպ՝ քէնտի ճէլա-
լինէ կիրմէսի կէրէք տէյի՛ մի իտի տէտի։ Վէ Մու-
սէստէն վէ ճիւմէ փէյղամպէրէրտէն պաշլալըպ՝
ճէմի՛ քիթապլարտա քէնտինին հազգընտա պու-
լունան շնչերի անլէրէ թէֆսիբ էյլէտի։» Ղուկ. 24.
25-27։

16. Պօղոս ըէսուլ Րօմատա ինճիլին վա՛-
զընը նէ՞ սուրէթտէ պաշլալա՞ը, վէ նէ՞ իւզէ-
րինէ թէ՛ սիս էյլէտի։

«Վէ անա պիր կիւն թա՛յին էտիպ՝ չօզ քիմսէլեր
եանընա մէսքէսինէ կէլտիլեր։ վէ սապահտան ազշամա
գատար Մոլէմի՛ Թէլմի՛ն էլ Փէյղալէրէրէն Յիսու-
սա միւթէ՛ալլիզ նէսնէլեր հազգընտա անլէրի իզամ է-
տիպ, մէլէքիւթ Ուլլահա տա՛իր շէհատէթ էտէրէք՝ ա-
նը պէյան էտեր իտի։» Սմալ. 28. 23։

17. Նիւպուլվէթին շէհատէթինի նի՞չիւն
ճիւմէսի գապուլ էթմէտի։

«Վէ պիրի պիրի իլէ իթթիֆազ էթմէյիպ՝ տաղը-
մազ իւզրէ իքէն, Պօղոս պիր սէօզ սէօյլէտի. եանի
Րուհ իւլ Գուտս Եսայի փէյղամպէրին վասրթասըլէ
էճտատըմըզա խիթապէն՝ Պու գապմա կիթ, վէ տէ քի՛
իշիթմէքլէ իշիտէճէքսինիզ, ամմա անկլամայաճազա-
նըզ, վէ պազարազ պազաճազսնըզ, ամմա կէօրմէյէ-
ճէքսինիզ։ Զիրա պու գալմըն գալտէ զալիզ օլապ՝ գու-
լալալըյէ ազըն՝ իշիթիլէր, վէ կէօլէրէնի րաիի գաթ-
ալալ, օլմայա քի կէօլէրիլէ կէօրիւպ վէ գուլաղլա-
րըլէ իշիտէրէք, գալպէն Ֆէհմլէ ըիւճու՝ էտէլեր,
պէն տախի անլէրէ չիֆա վէրէյիմ տէյէրէք էյի պու-
յուրտու։» Սմալ. 28. 25-27։

18. Սօն կիւնլէրտէ միւ՛ մինլէր նէ՞ շէյլէրի
տէր խաթր էթմէլի տիրլէր։

«Մոգապիտէ՛ փէյղալէրէր թարաֆընտան մուգատտէ-
մա թէպլիզ օլունան քիթմի՛ն վէ պիզիմ, եանի Րապպ
վէ նէլաքեարըն բէթմիլէրէն իշիթիլէն տէր խաթր
էտէսինիզ։» Բ Պետ. 3. 2։

19. Հա՞նկը նիւպուլվէթ խուսուսա սօն կիւն-
լէր իշիւն տիր։

«Էյ Դանիէլ, կիթ, զիրա պո՛ւ սեօղէր լաթն ը նեհայե-
նէ գործը գափալը վէ միւհրլիւ տիր:» Դան. 12. 9:

20. Էֆէնտիմիզ Դանիէլին նիւպուվվէթինին
էհէմմիյէթինի նէ՞ սուրէթտէ կէօսթէրիր:

«Իմտի Դանիէլ փէյլամպէրին վասըթասըլէ իխպար
օլունան խարապիյէթ մէքրունէսինին մուգատտէս մէ-
քեանտա տուրտըլընը կէօրտիւյիւնիւզտէ, (օգոյան
անկլաւն): Մատ. 24. 15:

21. Պիզ անը նէ՞ թարիգէ անկլայապիլէ-
ճէյիզ:

«Վէ սէն, էյ Դանիէլ, վազթ ը նիհայէթէ տէկինքէ-
լամլարը դափա, վէ քիթապը միւհրլէ. ըֆէր ֆիւթլա-
տէթէ վէ 'էն քիւմաթ քըր:» Դան. 12. 4:

22. Նէնի Սհտ միւտաէթինտէ օլաճագ շէյ-
լէրի տիկէր հա՞նկը քիթապ պիզէ խապէր վէ-
րիր:

«Յիւսս Բըիպոն լաճէի տիր. եանի 'անգարիպ մութ-
լագա վուզու՝ պուլաճագ շէյլէրի քէնտի գուլլարընա
կէօսթէրմէք իւզրէ, Ալլահըն անա վէրալիյի վէ քէնտի
մէլէյի վասըթասըլէ կէճմտէրիպ՝ գուլը Յովհաննէս
պէյան էյլէտիյի վահի տիր:» Յայտ. 1. 1:

23. Պու քիթապ էհէմմ իխպարաթը հափի՞
մի տիր:

«Նէ ֆիպարէտ քիւ պո՛ւ նեպոլլէնն սեօղէրնի օգոյ-
ան, վէ տինկէյիպ իչինտէ եազըմըլ օլան շէյլէրի
հըֆլէ քիւնէր. զիրա վազըթ եագըն տըր:» Յայտ. 1. 3:

24. Իխպարաթ ը փէյլամպէրանէյի անճագ
քիմլէ՞ր ֆէհմ էտէճէքլէր:

«Չօղլար թաթհիր օլունուպ պէյազ գըլընաճագ վէ
գալ էտիլէճէքլէր, ֆագաթ շէրիլէր շէրի իրթի-
քեապ էտէճէքլէր, վէ շէրիլէրին հիչ պիրի ֆէհմէթ-
մէյէճէք, լաքին 'ֆիւլէր ֆէհմ էքէթէլէր քիւ:» Դան.
12. 10:

ԴԱՆԻԷԼ, ՊԱՊ 2.

1. Նաբուգոդոնոսորըն կիւնէրինտէ տիգ-
գաթա շայան նէ՞ վուգու՝ պուլար:

«Վէ Նաբուգոդոնոսորըն հիւքիւմէթինին իքինճի սէ-
նէսինտէ Նաբուգոդոնոսոր բոշալը կէօրդէ, վէ ճանը
սըգըլարագ ուլգուսը գաշար:» Դան. 2. 1:

2. Մէլիք Քիլտանիլէրտէն նէ՞ թալապ էյ-
լէտի, վէ անլէրի նէ՞ սուրէթտէ թէհտիտ էյ-
լէտի:

«Մէլիք Քիլտանիլէրէ ճէվապէն՝ Մատտէ խաթրըմ-
տան չըգար. էյէր բուշայը վէ անըն թապիրինի պանա
պէյան էթմէզսէնիգ, փարշա փարշա էտիլէճէքսինիգ,
վէ խանէլէրինիգ մէզպէլէյէ թահվիլ օլունաճապ տըր...
տէտի:» Դան. 2. 5:

3. Քիլտանիլէր մէլիյին մաթլուպաթընը պէ-
յան էթմէյէ միւգթէտի՞ր մի իտիլէր:

«Քիլտանիլէր մէլիյին հուգուրընտա ճէվապ վէրիպ՝
կէր երւզիւնտէ մէլիյին մաթլուպը օլան մատտէյի պէ-
յան էտէ պիլէճէք առէմ եօգ տըր...: Մէլիյին թա-
լապ էթտիյի չէյ կիւճ տիր, վէ պէչէր արապընտա սա-
քին օլմայան իլահլարտան մա՛տա անը մէլիյին հու-
գուրընտա պէյան էտէ պիլէճէք քիմսէ եօգ տըր՝ տէ-
տիլէր» Այ, 10, 11:

4. Մէլիյին թէհտիտինէ սա՞ իրլէր իլէ պիր-
լիքտէ քիմլէ՞ր հէտէֆ օլտուլար:

«Պունըն իւզէրինէ մէլիք զիյատէսիլէ խըչմ ու դա-
զապա կէլէրէք Բաբելոնըն քեաֆֆէ ի հիւքէմաւընըն
Խաամընը էմը էյլէտի: Վէ ֆէրման սիւտուր էթմէսիլէ
հիւքէմա գաթլ օլունմագտա իտիլէր. վէ Դանիէլ իլէ
բէֆէլէրինի գաթլ էթմէք իչիւն արատըլար:» Այ. 12, 13:

5. Պունուն իւզէրինէ Դանիէլ նէ՞ էյլէտի:

«Վէ Դանիէլ քէնտի խանէսինէ կիտիպ բէֆիպլէրի օ-
լան Անանիա վէ Միսայէլ վէ Ազարիայա մատտէյի

պիտիտի, թաքի պոստի խոստանալու Իւան ը
սեմալաւիտի խալիւհաւ երեւի:» Այ. 17, 18:

6. Ալլահ անըն տու'ասընա նէ՞ սուրէթտէ
ճէվապ վէրտի:

«Պունըն իւզէրինէ օլ ըրր Էէճէ բոյաւնա Դանէլէ
Դանէլէն օլլա. օլ վազըթ Դանիէլ Իւան ը սէմալաւիտ
համտ ու սէնա էյլէտի:» Այ. 19:

7. Դանիէլ մէգքիւր սըրըր քէնտինէ Ալլահըն
քէշֆ էյլէմէսի հազգընտա մէլիյէ նէ՞ տէտի:

«Լաքին սէմալաւիտա էսրըր Էէճէ երէն Ալլահ վաւ,
վէ ախիր կիւնլէրտէ նէ վուզու' պուլաճաղընը Նաբու-
գոդոնոտոր մէլիյէ պիտիտի:» Այ. 28:

8. Բույա նէ՞ իտի:

«Սէն, էյ մէլիք, կէօրտիւն քի պէօյիւք պիր միւ-
ճէսսէմ սուրէթ վար իտի. պու պէօյիւք վէ զիյատտէ
րէվնապըր սուրէթ սէնին էօնիւնտէ տուրտը. հէյ'էթի
տախի հէյպէթլի իտի: Պու սուրէթին պաշը խասս ալ-
թունտան, անըն կէօքսիւ վէ գօլարը կիւմիւշտէն,
գարնը վէ պուտարը պազըրտան, պալտըրլարը տէ-
միրտէն, վէ այազլարընըն պիր գըսմը տէմիրտէն, վէ
պիր գըսմը պալըրգտան իտի: Սէն պազմագտա իքէն
էլ իլէ օլմայարագ պիր թաշ քէսիլիպ օլ սուրէթին
տէմիր իլէ պալըրգտան օլան այազլարընա վուրուպ
անլէրի էզտի: Օլ վազըթ տէմիր վէ պալըրգ վէ պա-
զըր վէ կիւմիւշ վէ ալթուն պիրլիքտէ էզիլիպ հազ
խարմանլարընըն սաման ուֆաղը կիպի օլտըրլար, վէ
րիւզկետար անլէրի կէօթիւրիւպ անլէրին մահալի պու-
լընմատը. լաքին սուրէթի վուրան թաշ պիր պէօյիւք
տաղ օլուպ պիւթիւն զէմինի տօլտուրտու:» Դան. 2:
31-35:

9. Դանիէլ բույայը նազլ էյլէմէսի 'ազա-
պինտէ նէ՞ էյլէտի:

«Բույա պու տըր, մէլիյին հուզուրընտա անըն իս-
պէրնէ Գաիէ Էօյէյէլէ:» Այ. 36:

10. Ալթունտան օլան պաշ վէ մէլիյին 'ա-

զամէթ ի գուզվէթի հագգընտա նէ՞ տէտի:

«Էյ մէլիք, սէն մէլիք իւլ միւլուք սըն. զիրա իլանը սէմավաթ ոանա հիւքիւմէթ վէ գուտրէթ վէ գուզվէթ վէ 'իզզէթ վէրտի. վէ պէնի պէշէրին սաքին օլտըզլարը հէր եէրաէ սահրա վիհուշընը վէ հավա գուշրարընը սէնին էլլինէ թէալիմ էտիպ, ճիւմէսի իւզէրինէ սէնի հիւքմտար նասպ էթտի. ալլահնա օլմն պաշ ալլահն» Այ. 37, 38:

11. Նաբուգոդոնոսոր հա՞նկը տէվլէթին մէլիյի իտի:

«Յուդա մէլիյի Յովակիմին հիւքիւմէթինին իւշիւն-ճիւ սէնէսինտէ Բաբելոն ճիւլէ Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմէ կիտիպ անը մուհասէրէ էյլէտի: Դան. 1, 1:

12. Բաբելոն իւք տէֆա՞, օլարագ. նէ՞ ըէտէ զիքր օլունուք:

«Վէ Բուշ Նէբրովթը թէվլիտ էյլէտի, օլ տախի եէրտէ սահիպ ի գուզվէթ օլմաղա պաշատը... Պուշըն հիւքիւմէթինին իպթիստար տիյարը Շինա՛րտա վազը՝ Բաբելոն վէ Արէք վէ Աքադ վէ Քաղանէ իտի:» Թէք. 10, 8-10:

ՇէՐՀ. — Բաբելոն հիւքիւմէթի նիւպուզվէթտէ Գ. Մ. (գապլ էլ Միլատ) 677 տէն, հա՞նի Յուդա մէլիյինի թէսիր վէ Ալլահըն գալմը իլէ իսթիլաթ էյլէտիյի թարիխտէն պէտ՝ էյլէր:

13. Բաբելոն հիւքիւմէթի էպէտէն գա՞լիմ օլաճա՞գ մը իտի:

«Վէ սէնտէն սօնկրա սանա նիսպէթլէ էանա «էլէք լիւ հիւ-ի-իւ շու-ի-իւ էրէճէ:» Դան. 2, 39:

«Վէ մէմլէքէթլերին զինէթի, վէ Բիլտանիւլէրին չան ու իֆթիխարը օլան Բաբելոն, Ալլահըն խարապ էյլէտիյի Սոգոմ վէ Գոմոր կիպի օլաճագ տըր: Էպէտէն օթուրուլմայաճագ, վէ տէվրտէն տէվրէ մէքիւն օլմայաճագ տըր:» Նաս. 13. 19. 22:

14. Գա՞լ 'ատէտ հիւքիւմէթ ի 'ումուլիյէ շուհուր էտէճէք իտի:

« Վէ սէնտէն սօնկրա սանա նիապէթչէ էսմա տի-
կէր պիր հիւքիւմէթ զուհուր էտէճէք, վէ իւչիւնճիւ-
օլարագ պապըրտան տիկէր պիր հիւքիւմէթ զուհուր
էտիպ պիւթիւն զէմինէ թէսայլիւթ էտէճէք տիր։ Վէ
տէօրտիւնճիւ հիւքիւմէթ տէմիր կիպի գալի օլաճագ,
զիրա տէմիր հէր շէյի էգիպ փարէ փարէ էթտիյի կիպի
պու տախի պուշլարըն ճիւմլէսինի գըրար տէմիր կիպի
էգիպ գըրաճագ տըր։ Դան. 2. 39, 40։

Շէ՛ՐՀ. — Լուգէր Դանիէլ քիթապը հազգընտա եազ-
արըր թէֆսիրինտէ մէղքիւր տէօրէթ հիւքիւմէթ ի 'ու-
մուճիյէյէ տաիր աթի իւզ զիքը սուրէթ ի գաթի'էտէ
շէհատէթ էտէր։ «Պիրինճի հիւքիւմէթ Սիւրեանիլէ-
րին եախօտ Բարիլնիլարըն, իքինճիսի՝ Մատի վէ Փար-
սիլէրին, իւչիւնճիւսիւ՝ Իսքէնտէր ի 'աղիմ վէ (գատիմ)
Եունանիլէրին վէ տէօրտիւնճիւսիւ՝ Բօմայլարըն հիւ-
քիւմէթի տիր։ Պու պապտէ 'ալէմ միւթթէֆիգ օլտըզ-
տան մա'տա, թարիխ տախի պունը գալիէն իսպաթ
էտէր։»

15. Բաքիլոն հիւքիւմէթինի միւթէ՝ ագգիպ
հա՞նկը հիւքիւմէթ զուհուր էյլէտի վէ նէ՞
զէման։

«Փարէս, հիւքիւմէթին թագսիմ օլունուպ Մաթիւէր
էլէ Փաթիւթէ վէրիմիյ տիր։ . . . Օլ կէճէ Քիլտանիլէ-
րին մէլիյի Բաղդասար գաթլ օլունտը։ Վէ Մաթի Դաթէ
թագրիպէն ալթմըշ իքի կաշընտա օլարագ հի-տի-տի-
ալը։» Դան. 5. 28, 30, 31։

Շէ՛ՐՀ. — Բաքիլոն Գ. Մ. 538տէ երգըլտը։

16. Իւչիւնճիւ հիւքիւմէթ հա՞նկըսը իտի վէ
հա՞նկը թարիխտէն պաշլատը։

Դատիմ Եունանիլէրին հիւքիւմէթի օլուպ Գ. Մ. 331
տէ պաշլատը։

17. Տէօրտիւնճիւ հիւքիւմէթ հա՞նկըսը տըր,
վէ հա՞նկը թարիխտէն պէտ՝ էյլէր։

Բօմա հիւքիւմէթի օլուպ, Գ. Մ. 161 տէն պէտ՝ էյ-
լէր։

18. Ղուկաս պու հիւքիւմէթ վէ անըն վիւ-
սա՛թը հազգընտա նէ՞ պույուրըր։

«Օլ կիւնլէրտէ պիւնիւն Կիւնիւնն Ռահրէր է Զոֆոսը
Էլիւն Օֆոսոս Կոյիւր Թարաֆընտան Փէրմանըն սիւ-
տուրը վազի՝ օլտու :» Ղուկ. 2. 1 :

19. Պիւթիւն տիւնեատան վէրկի Թալապ է-
տէն պու հիւքիւմէթ նիհայէթ միւնգասիմ օ-
լաճագ մը իտի :

«Մատէմ քի ալազլարը իլէ փարմազլարընըն պիր
գըսմը չէօմլէքճի պալըղընտան վէ պիր գըսմը տէ-
միրտէն իտիլինի կէօրտիւն, Էլ Էլիւնիւն Դիւնգասիմ օլ-
աճ, լաքին անտէ տէմիր սէրթիլի պուլուճնաճագ տըր,
չիւնքի պալըղ իլէ տէմիրի գարըչըղ կէօրտիւն :» Դան.
2. 41 :

20. Պու ինգիսամ'նէ՞ զէման վէ նէ՞ Եօլտա
վուգուլ՝ պուլալը :

Բօմա հիւքիւմէթի 'իյլ ու 'իյրէթէ տալարագ քէսպ ի
զա'ֆ էյլէտի : Պու էսնատա տախի Ղարպի Բօմանըն
չիմալ վէ շարգընտա պուլընան վասի' տիյարտա տա-
քին օլան վահի գապիլէլէր զայէթլէ Թէքէսիւր էյ-
լէմիլ օլարագ, սիյահ վէ միւտհիլ պուլութլար միսիլ-
լիւ անըն իւզէրինէ Թէրէքքիւմ իլէ Գրիսթիան Թա-
րիխինին իլք 'ասըլարընտա փաթլայըպ անը իսթիլա վէ
խարապ էյլէտիլէր : Վէ Պ. Մ. (պա'տ էլ Միլատ) 351-
483 միւտտէթինտէ Բօմա հիւքիւմէթինն Եէրինտէ
օն 'ատէտ հիւքիւմէթ Թէչէքքիւլ էյլէտի :

21. Անըն միւնգասէմ պուլուճնտըղը գըսմլա-
րըն 'ատէտի մէզքիւր սուրէթին փարմագլարը-
նըն 'ատէտինէ միւթապը՞գ մը տըր :

Էվվէթ, Պու Դան. 7. 24 տէն տախի աչըղ կէօրիւ-
նիւր :

22. Մէզքիւր օն հիւքիւմէթ նէ՞ էտէճէք,
վէ ճէհտ ու զայրէթլէրի նէ՞ սէմէրէ մէյտանա
կէթիլէճէք իտի :

«Վէ պալըղ իլէ տէմիրի գարըչըղ կէօրտիլիւն ան-
լէրին ինսան զիւրրիլէթի իլէ իսթիլաթ էտէճէլինի,
Փագաթ տէմիր պալըղ իլէ իսթիլաթ էտէմէտիլի մի-

սիւլիւ, անլերինդդդդդդդդդդդդդդդդ կէտ-
թերիւր։» Դան. 2, 43 :

23. Օլ մէլիքլերին էյամընտա նէ՞ իգամէ է-
տիլէճէք տիր :

«Վէ օլ մէլիքլերին էյամընտա իլահ ը սէմավաթ էդէ-
րէնդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդ իգամէ էտէճէք, վէ
պու հիւքիւմէթ տիկէր գավմա պրաղըլմայաճադ տըր-
պիլ ճիւմլէ պու հիւքիւմէթլէրի էդէդ մաճվ էդէճէ+ վէ
քէնտիսի իլ էլ էպէտ սապիթ տուրաճադ տըր : Այ. 44 :

24. Օլ զէման մէզքիւր սուրէթէ նէ՞ օլաճադ :

«Սէն պագմադտա իքէն էլ իլէ օլմայարադ պիր թաշ
քէսիլիպ օլ սուրէթին տէմիր իլէ պալլըգտան օլան
այազարընա վուրուպ անլէրի էդէ : Օլ վազըթ տէ-
միր վէ պալլըգ վէ պագըր վէ կիւմիւշ վէ ալթուր
պիրիքտէ էդէլէդ հազ խարմանլարընըն սաճն ուճդը
կէդէ օլըլաւ, վէ ըրւզկեսար անլէրի կէօթիւրիւպ՝ անլէ-
րին մահալի պուլընմատը :» Այ. 34, 35 :

25. Ալլահըն մէլէքիւթիւ նէ՞ գասար տէ-
վամ էտէճէք տիր :

«Իլ էլ էդէդ սապիթ տուրաճադ տըր :» Այ. 44 ին
սոն զըմը :

ԴԱՆԻԷԼ, ՊԱՊ 7.

1. Բաղդասարըն պիրինճի սէնէսինտէ նէ՞
վուզու՝ պուլտու :

«Բաբիլոն մէլլիք Բաղդասարըն պիրինճի սէնէսինտէ
Դանիէլդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդդ իգամէ էտէճէք,
վէ ըրւյայր հազըպ մէվատտըն խիւլասասընը հիքեսայէ
էյլէտի :» Դան. 7. 1 :

2. Դանիէլ մէզքիւր ըրւյատա նէ՞ կէօրտիւ :

«Կէճէ ըրւյամտա կէօրտիւմ քի սէմանըն տէօրթ
ըրւզիեսարը Պահր ի Քէպիր իւզէրինէ հիւճոււմ էտիյօր
խտի : Վէ տէնիզտէն պիրի պիրինէ պէնզէմէյէն տէօրթ
պէօյիւք ճանալար չըգտը :» Այ. 2, 3 :

3. Մէզքիւր տէօրթ ճանավար նէ՞ կէօսթէրիր:

«Պու տէօրթ պէօրիւք ճանավար զէօնաթ զաւար երեւեալ տէօրն զիւր երէ:» Այէթ 17:

4. Տէնիզ եախօտ ոռ նէ՞ իմա էտէր:

«Վէ պանա տէտի քի, Սէնին կէօրտիւյիւն վէ ֆահիշնին իւզէրէրինաէ օթուրտըղը սուլար՝ ագլա՞ ինճէնա՞նլար վէ իւնէնէր վէ իւնլար ալլ:» Յայտ. 17. 15. Եսա. 8. 7:

5. Բիւզկիար նէ՞ իմա էտէր: Եր. 25. 31-33: 49. 36, 37:

6. Պիրինճի ճանավար նէ՞ իտի, վէ հա՞նկը հիւքիւմէթի կէօսթէրիր:

«Պիրինճիէ ալլաւ կէպէ օլուպ անտէ գարթալ գանատլարը վար իտի. վէ պէն անա պալար իքէն գանատլարը եօլունուպ եէրտէն եօգարը գալտըրըլտը, վէ ինսան կիպի ալազ իւզէրի տուրտուրուլուպ անա ինսան երւէյի վէրիլտի:» Դան. 7. 4:

Շէ՛ՐՀ. — Իշպու ճանավար Դան. 2 տէ քի միւնճէսէգ սուրէթին ալթունտան օլան պաշը միսիլլի Բաբիլոն հիւքիւմէթինի կէօսթէրիր: Դարթալ գանատլարը տախի սիւրա՛թ իմա էտէր: Դանիէլ մէզքիւր բույայը կէօրտիւյիւ թարիխտէ անըն գանատլարը եօլունմըշ վէ արսլանա մախսուս գուլիէթ վէ չէճա՛թը զաիլ օլմուշ օլարագ գօրգագ, զա՛իֆ վէ պալղըն պիր գալպ ի ինսանի միսիլլի քէսպ ի զա՛ֆ էյլէմիշ իտի:

7. Իքինճի ճանավար նէ՞ իտի, վէ հա՞նկը հիւքիւմէթի կէօսթէրիր:

«Վէ իշթէ տիկէր պիր ճանավար պուլունուպ ալլաւ զէնլէր իա՛ն. վէ պիր եանը իւզէրինէ տուրտու, վէ աղզընտա՛ տիչլէրի արասընտա իւշ էյէկիւ քէմիլի վար իտի. վէ անա՛ Դալգ, չօգ էթ եէ՛ տէնիլտի:» Դան. 7. 5:

Շէ՛ՐՀ. — Պու ճանավար Մաաի վէ Ֆարսիլէրին հիւքիւմէթինի կէօսթէրիր. — Լա՛ւրէր Մէզքիւր հիւքիւմէթ զայէթ զալիմ վէ թէշնէ ի իւռն օլտըղը սէ-

պէսպէս այդպիսի թէպէտ օլընմը տըր. — Գլըրէ: Իւշ էյէկիւ քէմիյի ինթիմալէն անըն խարապ վէ հէտմ էյլէտիյի իւշ էյալէթլէրի իմա էտէր: — Ո. Սօրէն:

8. Իւշիւնճիւ հիւքիւմէթ նէյէ° թէպէտ օլընմը տըր վէ հանկըսը տըր:

«Պուշտան սօնկրա կէօրտիւմ քի գալէն իւշիւ քիւլէր ղիւ հանալար վար իտի, վէ անըն արգասընտա գուշ գանատընա պէնգէր տէօրթ գանատ օլուպ տէօրթ պաշը տաիւր վար իտի. վէ անա հիւքիւմէթ վէրիւտի:» Այէթ 6:

Շէրէ. — Իւշիւնճիւ ճանաւար, ետնի տէօրթ գանատը օլան գափլան իսքէնտէր ի 'ազիմին հիւքիւմէթի տիր: — Լադէր:

9. Տէօրտիւնճիւ հիւքիւմէթ նէ° սուրէթտէրէսմ օլընմը:

«Պուշտան սօնկրա կէճէ խայալաթընտա կէօրտիւմ քի գալէն վէ հէյալէթլէ վէ ղայէթ գալէթլէ ղիւ քիւլէր քիւլէթլէ հանալար վար իտի. պուշտան պէօյիւք տէմիր տիշլէրի օլարադ եէր վէ փարէլէր վէ գալանը այագլաւըլէ ղիւլէր իտի. վէ քէնտիսինտէն էվլէլ օլան ճանաւարլարըն հիշ պիրինէ պէնգէմէգ իտի, վէ ըն պուշտուզը վար իտի:» Այէթ 7:

Շէրէ. — Տէօրտիւնճիւ վէ սօն տէմիր տիշլի ճանաւար Բօմա հիւքիւմէթի օլուպ, պուշտան իլէ տիւնէն անըն սօնու կէլիւր: — Լադէր:

10. Տէօրտիւնճիւ ճանաւար հադգընտա 'Խանիէլ նէ° արզու կէօթէրտի:

«Պա'տէհու տիկէրլէրին հիշ պիրինէ պէնգէմէյէրէք ղայէթ հիւպէթլի վէ տիշլէրի տէմիրտէն վէ թըրնագլարը պագըրտան օլուպ եէր վէ փարէլէր վէ գալանը այագլարը իլէ ղիւլէր ղիւլէր տէօրտիւնճիւ ճանաւարըն նէյէ տէլալէթ էթտիլինի... պիւմէք իսթէտիմ:» Այէթ 19:

11. Անա նէ° սուրէթտէ թէֆսիր էտիլտի:

«Տէօրտիւնճիւ ճանաւար ղէմինտ տէօրտիւնճիւ հիւքիւմէթ օլուպ հիւքիւմէթլէրին հիշ պիրինէ պէնգէ-

մէյէճէք վէ պիւթիւն՝ զէմինի եէյէճէք վէ անը չիյնէ-
յիպ էզէճէք տիր» Այէթ 23 :

12. Օն պույնուզ նէյէ՞ տէլալէթ էտէր :

«Վէ օլ օն պույնուզ օլ հիւքիւմէթտէն զա-հու-ր է-
տէճէ+ օն Ֆէլէ+ տէր» Այէթ 24 ին իւք գըսմը :

13. Դանիէլ օլ օն պույնուզտա նէ՞ թէպտի-
լաթ միւշահէտէ էյլէտի :

«Պէն պույնուզլարա տիգգաթլէ պագար իքէն՝ իշթէ
անլէրին արասընտան իւշէ+ պաշտա պէր պույնուզ զա-
հու-ր վէ անըն էօնիւնտէն էվլէլէրի պույնուզլարտան իւշ
թանէ սէօքիւլտիւ. վէ իշթէ պու պույնուզտա ինսան
կէօզլէրի կիպի կէօզլէր վէ պէօյիւք սէօյլէյէն աղըզ
վար իտի :» Այէթ 8 :

14. Պու քիւշիւք պույնուզ նէյէ՞ տէլալէթ
էտէր իտի :

«Անլէրտէն սօնկրա տէլէր պէրէ զա-հու-ր էպիւ էվլէ-
էիլէրէ պէնշէ-Ֆէյէրէ+ էւշ Ֆէլէ+ (17 վէ 23 այէթլէրի թաթ-
պիպ էյլէ) նէլա+ էպէճէ+ տէր» Այէթ 24 ին սօն գըսմը :
ՇէրՆ. — էվլէլէրի օն հիւքիւմէթլէր Պ. Մ. 351-483
տէ թէշէքքիւլ էթմիշ օլմաղլին օլ «քիւշիւք պույնուզըն»
զուհուրը իշիւն մէգքիւր թարիխտէն սօնկրայա պագ-
մալըրը : Այթընճը՝ ասըրն իպթիտաընտա Բօմա Եպիս-
կոպոսլարը հիւքիւմէթ տա՝ իրէսինտէ իճրա ինուֆուզ
էտէճէք զատար քէսպ ի գուվլէթ էյլէմիշ իտիլէր : Վէ
ազ վագըթ միրուրինտէ եանի Պ. Մ. 538 տէ Բօմա Ե-
պիսկոպոսը պիւ ճիւմէլ քիլիսէլէրին պաշը օլմագ տէ-
րէճէսինէ թէրէֆֆիւ՝ էյլէտի : Փափալի հիւքիւմէթ
րուհանի օլմասը ճիհէթլինտէն տիկէր օն հիւքիւմէթ-
լէրտէն քիւլիւլէն ֆարգլը իտի : Փափանըն պիւթիւն
տիւննանըն րուհանի փատիշահը օլմասը պապընտա
Յուստինիան իմիէրաթօրըն սատըր պույուրտըզը ֆէր-
մանա մուգալէմէթ էտէն իւշ հիւքիւմէթ — Հէրուլի
493 տէ, Վանտալար 534 տէ, վէ Օսթրօսթլար 538
տէ — սէօքիւլտիւլէր : Վէ մէգքիւր ֆիւթուհաթա՝ ա-
լամէթ օլմագ իւզրէ փափալար պու կիւնտէք իւշ
գաթտան իպարէթ պիր նէվ՝ թաճ կիլիսիլըր :

15. Մէգքիւր հիւքիւմէթ հագգընտա տահա նէ՞ տէնիլիր :

«Վէ Մի-Բաւա գարըն «եօլէր «եօլէյեճէ», վէ Միւ-թա'ալըն հա-գադե-լէրէնէ Բաղէիք էրեճէ, վէ Վադընլար էլէ գաւաւալըն Բեպարէ Էրեյե Կիւն-նէճէ: Այէթ 25:

ՇԵՐՀ. — Իշպու հիւպուվվէթ փափալի հիւքիւմէթ իւզէրինտէ սլիթ թէմամ իթմամ օլունտու: Փափաքէնտինի «Գրիստուրն վէքիլի» թէսմիյէ էտէր: ԼէօԺ. քէնտինի «Յուգա սըպթըննն արսլանը», Լէօ. ԺԲ. «Բապպըմըզ Եէհօվա», պէշինճի Մարթին փափա' «Սուրբ Պետրոսըն խէլէֆի, Բապպըն Մէսիհի, մէլիքլէրին փէտէրի, վէ տիւնեաննն նուրը» միսիլիւ թա'պիրլէրլէ թա'զիմ էյլէտիլէր: Էնճամ 1870 թարիխինտէ Գաթօլիք քիլիսէսինին Եպիսկոպոս վէ գարտինալարը փափաննն խաթատան միւնէզզէհ իտիյինի թաստըզ վէ իլան էյլէտիլէր:

16. Պէօյլէ գուվվէթ նէ՞ զէմանա գատար ա-նըն էլինտէ օլաճագ իտի:

«Վէ մուգատտէսլէր զէման վէ զէմանլար վէ Նըսֆ Ը զէման գադար անըն էլինէ թէսլիմ օլունաճագ արը:» Այէթ 25 ին սօն գըսմը:

17. Չէման վէ զէմանլար վէ նըսֆ Ը զէման թա'պիրի գա'չ կիւնէ տէլալէթ էտէր:

(Յայտ. 12. 14, 12. 6 վէ 13. 5 այէթլէրի բուպար էյլէ:) Պին իքի հիւզ ալթմըշ կիւն:

18. Նիւպուվվէթտէ պիր կիւն նէ՞ գատար միւտտէթ կէօսթէրիր:

«Սանա հէր պէր «էնէ եէրէնէ պէր կէն վէրտիմ:» Ե-զիկ. 4. 6: Ատատ 14. 34.

19. Մէգքիւր 1260 սէնէ հա՞նկը թարիխ-տէն պաշլար:

Բօմա Եպիսկոպոսընըն պիլ ճիւմլէ քիլիսէլէրին պաշը օլմագա թէրէֆֆիլ-էթմէսի թարիխինտէն՝ Կա'նի Պ. Մ. 538 տէն:

20. Օլ միւտտէթին նիհայէթինտէ տիգգաթա շայան նէ՞ վուգուլ պուլտու:

Պ. Մ. 1798 ին Փետրվար այրնտա Ճէնէրալ Պէրթիէ Ֆրանսըզ օրոտուսընըն պաշընտա օյարագ Բօմայա կի-
րիպ ալթընճը Պիօս փախայը ախզ ու կիրիֆթլէ Բօ-
մատա փախալի հիւքիւմէթէ խիթամ վէրտի : Փափա
էրթէսի սէնէ քիւրէքտէ վէֆաթ էյլէտի Մէզքիւր իւք
տարպէտէն պէրու փախանըն միւսթէմիքեաթը թէտ-
րիճէն զապթ օլունուպ, էնճամ Պ. Մ. 1870 տէ վիզ-
թօր Իմմանուէլ Իթալիատա անըն սօն միւլքիւնիւ է-
լինտէն ալար :

21. Պունա նիհայէթ նէ՞ օլաճագ տըր : Դան.
7. 26 վէ 9-11 այէթլէրի օգու :

22. Պա'աէհու նէ՞ վուգու' պուլաճագ : Այթ
27 : Բէզալիք 13 վէ 14 այէթլէրի օգու :

23. Պու իմթիյազա անճագ քիմլէ՞ր հիսսէ-
եապ օլաճագլար տըր :

«Վէ էյեր եվլա իսէք, քէզալիք իւրէլէր իզ, Ալլահն
իւրէլէրէ վէ Բիւրհանն Ֆիւս լէրէլէրէ իզ. Թա քի ա-
նըն իլէ պէրապէր էլէմ չէքտիլիմիզ սուրէթտէ, պէ-
րապէր տախի ճէլալէ նաիլ օլալըմ :» Բօմ. 8. 17 : Յայտ.
21. 7 :

ԴԱՆԻԷԼ, ՊԱՊ 8.

1. Դանիէլ պու պապտա Թա'րիֆ օլունան
բույայը նէ՞ վագըթ վէ նէ՞րէտէ կէօրտիւ :

«Մէլիք Բաղդատարըն հիւքիւմէթինն իւչիւնճիւ սէ-
նէսինտէ (Պ. Մ. 553) պէն Դանիէլ էվլէլա կէօրտիւ-
յիւմ բույատա սօնկրա՝ պիր բույա կէօրտիւմ, վէ
կէօրտիւյիւմտէ պէն 'էյլամ' էյալէթինտէ փայիթալիթ
օլանն Շուշանա խտիւմ, վէ բույատա կէօրտիւմ քի Ու-
լայ ըրմազը եանընտա խտիւմ :» Դան. 8. 1, 2 :

2. Մէզքիւր բույայը Դանիէլէ քի՞մ անկլաթ-
տը :

«Վէ Ուլայ ըրմաղը օրթաւորնտան պիր ինսան սէսի իշիթտիմ քի, էյ Գաբէիէւ Ղուս-բոյսը անկէն տէյիւ նիսա էյէտի» Այէթ 16:

3. Պու ըուլյա պիզիմ իշիւն էհէ՞մմ մի աիր:

«Վէ պանա՝ էյ իպն ի ատէմ, անկլա քի Ղու-բոյսը ղէն էլէն իշիւ տէտի» Այէթ 17 նին սօն գըսմը:

4. Դանիէլ ըուլյատա էլվէլա նէ՞ կէօրտիւ:

«Վէ կէօպէրիմի գալտըրըպ կէօրտիւմ քի ըրմաղըն քէնարընտա իտ Ղուս-բոյսը ղէն էլէն տուրույօր իտի. վէ օլ պույնուզլար երւքսէք օլուպ պիրի տիկէրինտէն երւքսէք իտի, վէ երւքսէք օլան սօնկրատան չըգար» Այէթ 3:

5. Մէզքիւր գօշ վէ իքի պույնուզլարը նէյէ՞ տէլալէթ էատեր իտի:

«Կէօրտիւյին օլ իտ Ղուս-բոյսը ղէն էլէն տուրույօր իտի. վէ օլ պույնուզլար երւքսէք օլուպ պիրի տիկէրինտէն երւքսէք իտի, վէ երւքսէք օլան սօնկրատան չըգար» Այէթ 20:

6. Օլ իքի պույնուզլարըն սօնկրատան չըգար երւքսէք օլանը հա՞նկը հիւքիւմէթի կէօսթէ-րիր:

Սօն զիքր օլուսան՝ եանի Թու-հէ-տի-էլէն կէօս-թէրիր:

7. Պու հիւքիւմէթ նէ՞ գատար թէվէսսիւ էյլէտի:

«Վէ օլ գօշըն զարպա վէ շիմալա վէ ճէնուպէ տուրու պույնուզլէ վուրտըղըն կէօրտիւմ, վէ հիշ պիր հայվան անըն էօնիւնտէ տուրամատը, վէ անըն էլինտէն գուրթարան հօգ իտի. ֆապթ հէր իսթէտիյինի եալըպ պէօյիւք օլաու» Այէթ 4:

«Վէ վազը՝ օլաու քի Ասուերոսըն՝ եանի շէնպէն Հապէն գաւառ էիւլ էիւրի էիւրի էյալէն իւլէրինէ իճու է հէ-տի-էլէն էիւն Ասուերոսըն էյամընտա...» Եսթ. 1. 1-3:

8. Դանիէլ սանիյէն նէ՞ կէօրտիւ:

«Վէ պէն թէՖէքքիւր էթմէքտէ իբէն՝ իշթէ շարպ-
ասն պէն-ի-ն զէ-ֆինն էի-զէ- ի-զէ-ին-տէ եւրէ Գոգունմա-
յարագ, պէն ին-է-է-է-է, վէ թէքէնին կէօզլէրի արա-
սընտա տիգգաթ ճէլպ էտէր պիր պունսուզ վար իտի-
Դան. 8. 5:

9. Տիգգաթ ճէլպ էտէր պունսուզը օլան
թէքէ նէյէ՝ տէլալէթ էտէր իտի: Այէթ 21:

10. Օլ-թէքէ գուվվէթլէնտիյի կիպի նէ՝ օլ-
տու:

«Վէ օլ թէքէ զայէթ պէօյիւք օլտու, վէ գուվվէթ-
լէնտիյի կիպի օլ պէօյի-տ գո-յի-ն-ը քըրըքը վէ «նը» եւ-
րին սէմանըն տէօրթ լիւզկեարընա տօղրու տիգգաթ
ճէլպ էտէր Գոգունմա զէ-ֆինն: Այէթ 8:

11. Պու նէյէ՝ տէլալէթ էտէր:

«Վէ գըրըրպ տա անըն հէրինէ տէօրթ պունսուզըն
չըզմատը օլ ֆէլ-ի-տէն Գոգունմա ճէլ-է-է-է զէ-ն-ը ե-տէ-
յին տէլալէթ էտէր:» Այէթ 22:

Շէրձ. — Մէքքիւր թէքէնին պէօյիւք պունսուզը
Իսքէնտէր ի 'ազլա' օլուպ, Պարս հիւքիւմէթինն սօն
մէլիյի Տարուսը գաթլ վէ հիւքիւմէթինն զապթ էյ-
լէտի: Դանսիլին ըէմիննէ կէօրէ՝ օլ թէքէ զէմինն
հիւզիւ իւզէրինէ տօղունմայարագ կէլտիյի միսիլլու,
Իսքէնտէր էօյէ սիւր'աթլէ իլէրիլէտի քի օն իքի սէ-
նէտէ պիւթիւն տիւննայը Ֆէթհ էյլէտի: Քէնտի հիւ-
քիւմէթինն հերմի սիննինտէ պէտ', վէ օթուզ իքի
սիննինտէ վէֆաթ էյլէտի: Շէօյլէ քի պու ճիւլէթտէն
պազարագ, Ֆիլ վազը՝ տիւննայա անտէն պէօյիւք պիր
գաթ նէ կէլիւք, նէ տէ կէլէճէք տիր: Լաքին հէր 'ա-
ճէլէ զալգան թէզ օթուրուր: Պէօյլէ տէ Իսքէնտէր
վէֆաթ էթտիքտէն անիտ սօնկրա, անըն հիւքիւմէ-
թի էնճամ Գասանտէր, Լիսիմախ, Սէլէվգօս վէ Փթօ-
լէմի նաման տէօրթ ճէնէրալլարըն թանթը ը իտարէ-
սինտէ տէօրթ զըտմա պէօ-իւ-տիւ: — Լա-քէ:

12. Պա'տէհու Դանիէլ նէ՝ կէօրաիւ:

«Վէ անլէրին պիրինտէն պէր ին-է-է-է գո-յի-ն-ը զէ-
քը ճէնուպէ վէ շարգա վէ կիւզէլ տիյարա տօղ-

լու ջի պէոյե-դիւ. վէ ճիւնուտը սէմավիյէյէ գատար պէոյիւտիւ, վէ ճիւնուտտէն վէ երլտըզլարտան պա՛- զըսընը եէրէ տիւշիւրիւպ չիյնէտի: Վէ ճիւնուտը «ե- րարն» գարար ին՝ աղիւ՛մ էյէ-դի. վէ անըն եէտիյլէ տա՛- իմի (ղէպէհէ) գալտըրըլտը, վէ մագտիօթնին մէքեանը եըգըլտը: Վէ 'ասքէր տա՛իմի (ղէպէհէ) 'ալէյհինէ 'իս- եան իլէ մուգալիմէթ էտիպ, հագիգաթը եէրէ չարփ- տը, վէ իշ կէօրիւպ մուգաֆֆէր օլտու:» Այէթ 9-12:

13. Պուշուշն հագգընտա Դանիէլէ հէ՞ թէֆ- սիր վէրիլտի:

«Վէ անլէրին հիւքիւմէթինին սօնընտա 'ատիլէր 'իս- եանլարընը թէմամ էթտիքլէրինտէ «եբն եիւլէ- վէ ֆէնիւպալ պիւր ժիւ՛ գը-հո-ր էպէհէ: Վէ անըն գը-վէիէ ջի՞ օլ-ճաֆ, լաքին քէնտի գուվլէթիլէ տէյի տիր. վէ 'աճա՛իպ թարզ իլէ խարապ էտէճէք վէ մուգաֆֆէր օլտրագ իշ կէօրէճէք վէ գուվլէթիլէրի վէ մուգատ- տէպէր գտվմընը խարապ էտէճէք տիր. վէ 'ապը սէպէպինտէն հիլէ անըն էլինտէ միւյէտտէր օլաճագ, վէ գալպինտէ թէքէպիւր էտէրէք հալ ի ասայիշտէ պուլունան չօգ քիմիէլէրի հէլաք էտէճէք, վէ բէ՛ն է-ր բո՛ւն» 'ալէյհինէ գալգաճաֆ, ֆագաթի էլ տօգունմագ- սըզըն գըրըլաճագ տըր:» Այ. 23-25:

14. 25ինճի ալէթտէ զիքը օլունան բէ՛իս իւր լու՛նտա սալթ .քի՞մ օլապիլի: Ճէվ. — Քրիս- տոս: Յայտ. 19. 16 իլէ լուպար էյլէ:

15. Պինա՛նէն 'ալէյհ մէգըիւր հիւքիւմէթ հէ՞ գէման մէվճուտ օլմուշ օլմալը տըր: Ճէվ. — Քրիստոսըն էյամլընտա:

16. Բօմա հիւքիւմէթի օլ էյամտա պիւթիւն տիւնեայա հիւքիւմ էյլէյէն պիւր հիւքիւմէթ մի իտի:

«Օլ կիւնլէրտէ պիւթիւն պիւնեանը իւնիւր է նոֆա- իշիւն Օգոստոս կայսեր թարաֆընտան ֆէրմանըն սիւ- տուրը վագը՝ օլտու:» Դուկ. 2. 1:

17. Օլ վագըթլարտա Բօմա հիւքիւմէթի

«Խարապ էտիճի» թա'պիրի գօնուլարագ «տա'իմի խա-
րապ էտիճի» օգունմագ ասընամէտէ լիսանըն րէվի-
չինէ տահա միւթապրգ տըր : Պու իսմ փութփէրէսթ
Բօմա տէվլէթինին անվալ ու թապի'աթընը կիւղէլճէ
րէսմ էտէր :

27. Այէթ 12տէ՝ «'Ասքէր տա'իմի (զէպիհէ)
'ալէյհինէ մուգավէմէթ էյլէտի», եախօտ տահա
տոյրուսը «տա'իմի (խարապ էտիճի) 'ալէյհինտէ
(քէնտինէ) 'ասքէր վէրիլտի» սէօզիւնիւն մա'-
նասը նէ° տիր :

Բօմայը իսթիլա էյլէյէն ագվամը միւխթէլիֆէ տէօ-
նիւպ Գաթօլիք օլտուգաան սօնկրա, փութփէրէսթ-
իյին երգըլմասընա եարտըմ էթտիլէր :

28. Դանիէլ րուեասընտա նէ° իշիթտի :

«Վէ պիր մուգատտէսին սէօլէտիյինի իշիթտիմ, վէ
օլ սէօլէյէնէ խիթապէն տիկէր պիր մուգատտէս' Գա'իֆ
(զէպիհէ) վէ խարապ էտիճի 'իսեան, վէ մագտիա իլէ ճիւ-
նուտըն փայիմալ էտիլմէքիյէ թէսլիմ օլունմասը հազ-
գընտա օլան րույա նէ° վագթա գատար տըր՝ տէտի :»
Դան. 8. 13:

29. Պիր մուգատտէսին էյլէտիյի սու'ալա ճէ-
վապէն տիկէր մուգատտէս Դանիէլէ նէ° տէտի :

«Յլ տախի պանա՝ Իփէ դին է-ւ էէ-ւ կէ-նէ Գաթար
օլտու, պա'տէհա մագթի լալէնի օլունմագ Գըր՝ տէտի :»
Այէթ 14 :

30. Մէզքիւր էյամ օլ անտէ Դանիէլէ թէֆ-
սիր էտիլտի՞ մի :

«Վէ պուրուլմըշ օլան ագչամ վէ սապան րույասը
հապիգի տիր : Սէն վահիի գափա, դիրա չօգ կիւնդէր
իշիւն տիր՝ տէտի : Վէ պէն Դանիէլ պայըլուպ պիր գաչ
կիւն խաաթէ օլտում. պա'տէհու գապըպ մէլիյին ու-
մուրընա պապտըմ. վէ րույա սէպէպինտէն հայրէթտէ
իտիմ. վէ անկուրան էօգ էտի :» Այ. 26, 27:

չօգ սէվկիւլիւ սին . իմտի +ելա՞ն անկլ , վէ բոյայը ֆէհօ
էյլէ .» Այէթ 23 :

6. Դանիէլ՝ սէքիզինճի պապտաքի բույայը
կէօրտիւլիւնտէ Գաբրիէլէնէ՞մր օլուճմըլ իտի :

« Վէ Ուլայ ըրմաղը օրթաաընտան պիր ինտան սէսի
իչիթտիմքի , էյ Գաբրիէլ , պո՛նա բոյայը անկլա՞ն տէյիւ
նիտա էյլէտի :» Դան . 8. 16 :

7. Դանիէլ օլ ղէման բույայը քեամիլէն անկ-
լատը՞մր :

« Վէ պէն Դանիէլ պայըլըպ պիր գաչ կիւն խաթէ
օլտու՛մ . պա՛տէհու գալգըպ մէլիյին ումուրընա պագ-
տըմ . վէ բոյա սէպէպինտէն հայրէթտէ իտիմ . վէ անկլապան
էօգ իտի :» Դան . 8. 27 :

8. Օլ բույատա թէֆսիր օլուճմայան հա՞նկը
նօգթա գալմըլ իտի :

« Օլ տախի պանա՛ իտի պին ի-լ էէ-լ կի-նէ քադար օ-
լա-պ , պա՛րէհո՛ մադաի՛ն իաթիլէ օլա՛նաճադ պըր՝ տէտի :»
Դան . 8. 14 :

9. Դանիէլ անտէն սօնկրա պիր ախէր բույա
կէօրտի՞ւ մի , ծէվ .— Խայըր , Պազ , Դան . 9. 1-20 :

10. Իմտի պու պապտա վէրիլէն իզահաթ
հա՞նկը մատտէ հազգընտա օլմալը տըր :

Դան . սէքիզինճի պապտաքի իզահ էալիւմէյէն նօգ-
թա՛ հա՛նի իտի պին ի-լ էէ-լ կի-ն հազգընտա :

11. Գաբրիէլ իզահաթընա նէ՞ իլէ պաշլատը :
ծէվ . լաֆի իլէ :

« Թէվճալուզա խիթամ վերմէք վէ կիւնահլարը թէթ-
միմ վէ մա՛սիլէթ իչիւն քէֆարէթ էյլէմէք վէ սա-
լանը էպէտիյի կէթիրմէք վէ վահի իլէ նիւպուվլէթի
թէմհիր վէ Ագաւէս օլանը մէսն էյլէմէք իչիւն քա՛վճընա
վէ մաճադաի՛ն շէհրինէ էէթիշ հաֆիս մաճարէր օլմա-լ պըր :»
Ա.յ. 24 :

ՇէրՅ .— Պու այէթտէ «մաճարէր օլմա-լ պըր» թա՛-

պիրի ասընամէտէ «+ե-ի-ի-լ-ր-» օլուպ, Օպէրլին անը պէօյլէ թէրճէմէ էյլէմիշ տիր: Քէզալիք Հէնկաթըն-պուրկ, Քլիֆութ, Տէքսըլ, Կէսէնիւրս վէ սա"իրլէր տախի անը թաստըգ էտէրլէր:

12. Դան. 9. 24-27 տէ վէրիլէն թէֆուր 2300 կիւն հագգընտա օլտըղը հալտէ, մէզքիւր 70 հաֆթա սալթ նէտէ՞ն «քէսիլմիշ» օլապիլիր: Ճէվ. 2300 կիւնտէն:

13. Էէթմիշ հաֆթա գա՞նջ գըսմա պէօլիւն-միւշ տիր:

«Եէտի հաֆթա», «ալթմըշ իքի հաֆթա» վէ «պիր հաֆթա» տան իպարէթ իւշ գըսմա պէօլիւնմիւշ տիր: Ա.յէթ 25, 27:

14. Մէզքիւր միւստէթ հա՞նկը վագը՛ա իլէ պէտ"էյլէր, վէ ալթմըշ տօգուզ հաֆթա հա՞նկը զաթա վասըլ օլուր:

«Իմաի պիլ վէ անկլա քի Երուսաղէմէն Էէնիպէն պէնս օլտնաալ էլէն Էմրէն սիւսալընտն թա Մէսի՛ն օլտն րէ"իւէ գատար Էէտի հաֆթա վէ ալթմըշ իքի հաֆթա վար. մէյտան վէ սուր մուզայադալը վագըթտա Էէնիտէն պինա օլուսաճագ տըր» Ա.յէթ 25:

ՇէրՀ. — Ալթմըշ տօգուզ հաֆթա, Էախօտ 483 նիւ-պուվվէթ կիւնլէրի, Էախօտ սէնէ՛ մէզքիւր էմրին սիւսուրընտան պէտ"իլէ Խէլապքեարըմըզըն մէսն օլտնտըղը վագթա՛ Էա՛նի վաֆթիլի թարիխնէ վասըլ օլուր: Ամալ. 10. 38 իլէ բուպար էյլէ:

15. Քրիստոս նա՞սըլ վէ նէ՞ զէման մէսհ օլուստը:

«Շէօյլէ քի Ալլահ անը Բա՛ն Է-Լ Գո-սա վէ Գո-վէլլէ Էէնի Էթիլ:» Ամալ. 10. 38:

«Վէ Յիսուս վաֆթիլ օլուստըգտան սօնկրա տէր 'ազապ ուտան չըգտը, վէ իշթէ անա սէմավաթ ա-չըլտը, վէ Բա՛ն Ուլլահ Էէօյերճի Էէպի Էնիլէ+ Էէնիլէն Է-լէլլէն Էէլլէ Էէլլէ» Մատ. 3. 16:

«Վէ փէրվէրտէ օլտըղը Նազարէթէ կէլիպ՝ 'ատէթի

իւզրէ շաքաթ հիւնինստէ սինաիոկա կիրիպ օգուսմա-
ղա զալգտը . վէ անա Եսայի փէյղամպէրին քիթապը
վէրիլտի . օլ տախի քիթապը աչտըգտա՝ Բաղլըն Բա-
Էլ-Էրիֆէ Կէր , չիւնքի պէնի Փուզարայա պէշ-Էրէնի
Բէպշէր Էմիտ Էլիւն Էմիտ Էմիտ , զալպի միւնքէսիւր օ-
լանկարա չիֆա վէրմէք . . . Իչիւն իրսալ էյլէտի տէյիւ
մուհարրէր օլան մահալի պուլտու » Ղուկ. 4. 16-19:

ՇԵՆՇ. — Քրիստոս Պ. Մ. 27նին սօն պահարընտա
մէսն օլունտը:

16. Ալթմըշ տօգուլ հաֆթա Պ. Մ. 27 տէ
խիթամ պուլտու իսէ , Երուսաղէմին պինա օ-
լունմասը իչիւն էմր նէ՞ զէման վէրիլմիշ օլմալը
ալըր : ՃէԷ Պ. Մ. 457 թարիխինստէ :

17. Մէգքիւր թարիխտէ վէրիլէն մուգայիէտ
պիր էմր վա՞ր մը տըր : Եզրա 7. 11-26 :

ՇԵՆՇ. — Արտաշէս Լօնկիմանըս՝ հիւքիւմէթինէ
Պ. Մ. 464տէ պէտ՝ էյլէտի : Իմտի անըն հիւքիւմէ-
թինն հէտիննի սէնէսի Պ. Մ. 457 յէ թէսատիւֆ է-
տէր : Պուլնէր , Լուտէր , Մեկանդթօն , Գալօֆ , Տէյ-
լինկ , Գլավզըվից , Օպէրլին , Նեւտոն , Փրիտօքս վէ
սա՝ իրլէր պու պապտէ միւթթէֆիգ տիրէր :

18. Սօն հէթմիշիննի հաֆթատա , Պ. Մ. 27-
34տէ հա՞նկը 'ազիւմ վազը՝ա վուգու՝ պուլա-
ճազ իտի :

« Վէ պիր հաֆթատա լօշտը իլէ 'ահրը Բաղլն Էմիտէս ,
վէ հաֆթանըն օրթալընտա զէպէնէ իլէ Բաղլն Էմիտէ
Էմիտ Էմիտէս : » Այլթ 27նին իլք գրամը :

19. Էֆէնտիմիլ 'ահալը քիմլէ՞ր իլէ սապիթ
էյլէտի :

« Վէ վազթը կէլտիքտէ քէնտիսի օն իսէ Էմիտէս իլէ
պէրապէր սօֆրայա օթուրտու . . . Վէ էքմէք ալըպ
չիւքը էթտիքտէն սօնկրա փարէլէտի , վէ՞ Պու սիզին
Իչիւն վէրիլէն պէնիմ ճէսէտիմ տիր , պունը պէնիմ
զիքրիմ Իչիւն էյլէլինիլ տէյերէք անլէրէ վէրտի :
Քէզալիք ազլամ թա՝ամընտան սօնկրա , Քեւսէյի

տախի ալըպ պոռ +եաւէ ինչն ինչն րեօթէն քանչի
 օլան 'ահր ը ճեթիք րիք' տէտի:» Ղուկ. 22. 14-20: Բէ-
 զալիք եբր. 8. 8-13է նազար օլունա:

20. Յիսուս եվվէլա քիմէլ ր իչիւն իրաւ օ-
 լունտը:

«Պէն ղեյն է իւրայելն զայ' օլմուշ գոյունարընոան
 ղայրիսինէ իրաւ օլունմաւում: Մաթ. 15. 24:

21. Բրիստոս շայիրալէրինի եվվէլա քիմէլրէ՞
 կէօնաէրաի:

«Յիսուս պու օն իքիլէրի կէօնաէրաի՝ անլէրէ թէն-
 պին էտէրէք տէտի քի, թա' իֆէլէրին հօլունա կիթ-
 մէյնիզ վէ Սամարիալըլարըն պիր շէհրինէ կիթմէյնիզ:
 Պիթ թէրճին ղեյն է իւրայելն ղայ' օլմուշ գոյունարընա
 վարընը:» Մաթ. 10. 5, 6:

22. Հաֆթանըն օրթասընտա զէպինէ իլէ
 թազաիմէ քիմի՞ն վաալթասըլլէ վէ նէ՞ սու-
 րէթտէ ֆէրալաթ էտիլտի:

«Լաքին պոռ ղաթ (Բրիստոս) կէանալար ինչն ղիր ղէ-
 ղինէ իւրայելն էլմիշ օլուպ, իլ էլ էպէտ: Ալլանըն սալընտա
 օթուրմուշ տրո:» եբր. 10. 12:

«Վէ Յիսուս թէքրար պիւլէնտ ալալլէ ֆերիատ է-
 տիպ' ինչի՞նէ բոհ էյլէրի: Վէ իլթէ հէյտելն փերտի-
 եօգարըրան աշաղըյա քապար ելընըլլալ իտի փարէ օլու-
 վէ հէր թիթրէյիպ գայալար շազգ օլունտըլար:» Մաթ. 27.
 50. 51:

ՇԻՐԶ. — Էֆէնտիմիզլին խըտմէթի իւշ պուշուպ
 սինէ տէվամ էյլէտի. Յիսուս՝ Յովն. 2. 13. 5. 1. 6. 4
 վէ 13. 1 տէ ղիքր օլունան տէօրթ ֆրոն պայրամա-
 րընտա երուսաղէմտէ հազըր պուլունուպ, տէօրաիւն-
 ճիւրինտէ Պ. Մ. 31 տէ խաչանտը:

23. Բէսուլլէր հէթմիշինճի հաֆթանըն տի-
 կէր նըսֆընտա 'ահտը սալթ քիմէլ ր իլէ սա-
 պիթ էթտիլէր:

«Վէ Ստեփաննոս վապը'աւը իւզէրինէ զուհուր էտէն
 մուզայագա սէպէպիլլէ թար ու մար օլանլար, քէլամը

Եւհո-դիւրդին ճա'րս հիշողիւր խիստեյե «եօյլե՛նդերէրէր», Ծի-
նիդիւյեյե վէ Գըպըրսա վէ Անթաքիայայ գատար կէշ-
տիւէր :» Ս.մալ 11. 19:

24. Եւթմիշ հաֆթանըն նիհայեթինտէ եա'նի
Պ.Մ. 34տէ նէ՞ թէպտիլաթ վուգուլ՝ պուլտու :

«Եւհուտի ատէմէ սա''իւ միլլէթտէն պիւրի իլէ ին-
թիլաթ էթմէք, եախօտ եանընա կէլմէք ճա''իզ օլ-
մատըղընը պիլթրսինիզ. ամմա Ալլահ պանա դիւր «-
դիմէ հաբա՛ եա շաֆա՛ դիմէճէյեթի պէյան էլմիշ դիւր :»
Ս.մալ 10. 28:

«Վէ Պետրոս իլէ պէրապէր կէլմիշ օլուպ՝ էհլի խի-
թանտան օլան միւ''միւյէր Բահ իւլ Գուրա՝ Դէվէլդե-
թա''իֆէլէրին իւղէրինէ դաթի դեօթեւթիւլնտէն հայրան
օլտուլար :» Ա.յէթ 45: Քէզալիք պագ Ս.մալ 11. 1.

25. Իքի պին եիւշ եիւզ սէնէտէն տէօրթ եիւզ
տօգսան սէնէ քէսիլտիքտէ պագիտէ գա՞շ սէ-
նէ գալըր : Ճէւլ. — 1810 սէնէ :

26. Իքի պին իւշ եիւզ սէնէնին սօնընտա նէ՞
վուգուլ պուլաճագ իտի :

«Օլ տախի պանա՝ իքի պին իւշ եիւզ կիւնէ գա-
տար օլուպ, պա'տէհու ՄԱԳՏԻՍ ԹԱԹՂԻՐ ՕԼՈՒՆԱ-
ՃԱԳ ՏԸՐ՝ տէտի :» Դան . 8 . 14 :

ՇէՐՀ. — Մագրի՛ խէլաս թանգըմընըն մէքէզինտէ
տուրարագ իլհամը իլահինին ճիւմէ զըսմլարընը եէք-
տիկէրինէ րապթ էտէր : Յիսուս Քրիստոսըն խըտ-
մէթինի իզահ վէ ախիւր զէման իչիւն օլան նիւպուվ-
վէթի թէֆսիւր էյլէյէն անախթար սալթ պու տըր : Վէ
'ալէլ խուսուս իքի պին իւշ եիւզ կիւնիւք միւտտէթ
Միլատըն պին սէքիզ եիւզ գըրգ տէօրթ սէնէսինտէ
խիթամ պուլմուշ օլմաղին, մագտիս նէ, նէրէտէ,
անըն թաթիլիւր օլունմասը նէ, վէ պու սօն կիւնլէրտէ
պիզէ 'ալագասը նէ օլտուղընը մէշգ էտիպ պիլմէք էլ-
զէմ վէ էհէմմ տիւր :

տէթի արայ՝ թապուլթըն իչինէ գօտու , վէ թապուլթա
գօլլար թազըպ՝ Բապուլթըն Էմիւնէնէ + Ֆարէնկէնը գօ-
րոս :» Խուր. 40. 20 :

7. Գուտուրն էտէվաթընէաէ՞ն՝ իպարէթ իտի :

« Վէ «ֆըյը իչէրի կէթիրիպ, անըն իւզէրինէ տի-
զիլէճէք էքմէյի տիզէսին, վէ շէճ'դանը իչէրի կէթիրիպ՝
գանտիլէրինի հազասըն : Վէ շէհատէթ թապուլթընըն
էօնիւնտէ պուխուր իչիւն «Լիւն Ֆըլլահը գօյուպ, մէս-
քէն գափուսընըն փէրտէֆինի թազասըն :» Խուր. 40. 5, 4 :

8. Օրատա քիմէէ՞ր խըտմէթ էտէր իտի :

« Վէ պուշլար պէօյլէ թէրթիպ օլունմուշ իքէն ,
խըտմէթլէրինի իֆա էթմէք իւզրէ + Եմինլէր հէր շէմ-
դէրնէն Գետէնէ կէրէրլէր Էրէ :» Եբր. 9. 6 :

9. Գուտս իւլ սգտասաէ քի՞մվէնէ՞ գատար
խըտմէթ էտէր իտի :

« Ճազաթ Էմինէլինէ «Էնէրէ դէր + Էրրէ Էլլընը + Եմ-
հին Է Էլլա՞մ կէրէր. ամմա գան կէօթիւրմէյէքէք կիրմէզ
իտի . վէ օլ գանը տախի քէնտի իչիւն վէ գալմըն
խաթալարը իչիւն թազտիմ էտէր իտի :» Այէթ 7 :

10. Նէ՞ գատար նազիրլէր անա Եարտըմ է-
տէր իտի : Ճէվ. Եիրմի տէօրթ : Ա. Թէվ. 24. 4, 5 :

11. Իշպու մագտիս սալթ նէ՞ իտի :

« Իմտի «Էմվալթա» պուլունան Նէմնէլէրին Էմմանէլէրի-
նին պուշլար վառթթասըյլէ , Փազաթ սէմալի նէսնէ-
լէրին պուշլարտան էֆգալ զէպիհէլէրլէ փաքլէնմէսի
իճապ էտէր : Չիրա Քրիստոս՝ էլ իլէ հափըմըն օլուպ
հաֆէֆինն շէպէհի օլան մաքրէէ տէյիլ , անճազ չիմտի
պիզիմ իչիւն Ալլահըն հուզուրընա քէնտինի իհզար
էթմէք իւզրէ , ասըլ սէմայա կիրտի :» Եբր. 9. 23, 24 :

12. Պօղոս ըէսուլ սէմատա հագիգի պիր
մագտիս պուլունաղընըն նա՞սըլ վասֆի էտէր .
վէ անտէ խըտմէթ էտէն քի՞մ տիր :

« Վէ սէօյլէտիյիմիզ շէյլէրին խիւլասաը պու տըր
քի սէմալաթտա 'աղամէթ թախթընըն սաղընտա օ-

Թուրան պէօլէ պիր Կեհնէն ի 'աղամբըլ վար Կըր . պու տախի Տաքիէն , վէ ինսանըն տէյիլ , անճագ Բաղլըն Գուրբըլըն հագիէի Դեմէն իսարըն Կըր :» Եբր. 8. 1, 2, 9. 11, 12:

13. Երրմի տէօրթ իխթիյարլար տախի անա հարտըմ էտէրլէ՞ր մի :

« Վէ քիթապը ալտըղը կիպի , օլ տէօրթ զիրուհ վէ հէր պիրինին հէտինտէ պիր թանպուր վէ մուգատտէսլէրին տուալարը օլան պուխուրլէ տօլու ալթուն թասլար պուլունան օլ եիբի Կեօրէն իիլիէար Գուզունըն հուզուրընտա հէրէ գալիանտըլար : Վէ պիր հէնի թէսպիս թէրէնիւմ էտէրէք՝ Բիթապը ալըպ միւնրլէրինի աշմաղա լա'իզ սըն . չիւնքի գէպի օլունտըն . . . վէ պիզի Ալլահըմըղըն հուզուրընտա մէլիքլէր վէ Կեհնէնէր էյլէտին , պիզ տախի գէմին իւզէրինտէ սալթանաթ էտէճէյիղ՝ տէրլէր իտի :» Յայտ. 5. 8-10:

14. Յովհաննէս րէսուլ սէմափի մագտիստէ նէ՞ էտէվաթ միւշահէտէ էյլէտի :

« Վէ թախթտան չիմէքլէր վէ կիւրիւթիւէր վէ սէտալար չըգըյօր իտի , վէ թախթըն էօնիւնտէ Ալլահըն եէրի Բահը օլան էալըպ ալէվլէնէն եէրի Գանդիլ վար իտի :» Յայտ. 4. 5:

« Վէ էլինտէ պիր ալթուն պուխուրտան օլարազ տիկէր պիր մէլէք կէլիպ մէզպահըն հանընտա տուրտու . վէ ճիւմէ մուգատտէսլէրին տուալարը իլէ պէրապէր թախթըն էօնիւնտէ օլան ալլահ Դըպահըն իւզէրինտէ 'արղ էթմէք իւզրէ անա չօգ պուխուր վէրիտի :» Յայտ. 8. 3:

15. Գուտս իւլ ագտաստէ նէ՞ կէօրտիւ :

« Վէ սէմատա Ալլահըն հէքքէլի աչըլըպ , հէյտէլնի անըն Բաղլըն իւլ 'ահաբ կէօրէնի , վէ չիմէքլէր վէ սէտալար վէ կէօք կիւրիւթիւէրի վէ գէլղէլէ վէ պէօյիւք տօլու վազը՝ օլտու :» Յայտ. 11. 19:

16. 'Ոհա ը 'աթիզ թանգըմընտա պիր քիմնէ կիւնահ իչլէտիյինտէ նէ՞ էթմէլի իտի :

« Վէ էյեր տիյարըն՝ գալմընտան պիր քիմէ պիլ-մէյերէք կիւնան էտիպ տէ Բապպըն նէհի էյլէտիյի շէյլերին պիրինի իչլէմէսիյէ սուչլու օլաճագ օլուր խտէ . . . գուրպանը իչիւն իչլէտիյի կիւնանընտան սու-լայը քէչիլէրտէն պիր գուսուրսըզ տիչի քէչի կէթիւր-սին : Վէ էլինի կիւնան գուրպանընըն պաշը իւղէրինէ գօյուպ՝ կիւնան գուրպանընը մուհրապա մահալինտէ զէպի էյլէսին : » Ղեւ. 4 27-29:

17. Քեանին նէ՞ էթմէլի իտի :

« Վէ քեանին փարմաղըյլէ անրն գանընտան ալըպ՝ մուհրապա մէզպահընըն պուհուղլարը իւղէրինէ սիւր-սիւն , վէ գանըն պագըյեէսինի մէզպահըն ալթընա տէօքսիւն : Վէ իչ հաղընըն քեաֆֆէսինի . . . Բապպա խօշ րա՝իհա օլմագ իւղրէ , մէզպահտա եագսըն : » Այէթ 30; 31:

« Վէ քեանին փարմաղընը գանա պաթըրըպ՝ Բապպըն հուզուրընտա թէֆրիզ փէրտէսինին էօնիւնտէ եէտի քէրրէ սէրիսին . . . » Այէթ 17-19:

18. Պուհտան մագսէտ նէ՞ իտի :

« Վէ քեանին աւըն իչիւն էօր է խէֆարէթի իճրա էփէճէ+, վէ աւա՝ աֆլ օլաւաճագ րը » Այէթ 31 ին սօն զըսմը :

19. Պու հօլ իլէ կիւնահլարըն մագտիսէ նագլ օլուհտըղընը , վէ պինա՝էն՝ ալէյհ անըն տալի թաթհիր օլուհմասը իգթիզա էթտիյինի Քի-թապը մուգատտէս նէ՞ սուրէթտէ պէյան էաէր :

« Վէ պէնի Իսրայէլին Նափտէլէրի սէպէպինդէն , վէ ճիւլէ կէնահլարը սէպէպինդէն ճաֆիւն իչիւն էօր է խէֆարէթի իճրա էփէճէ+ րի . վէ նափաքլիքլէրի իչինտէ ան-լէր իլէ պէրապէր տուրան ճէմա՝աթ չաաըրը իչիւն տալի պու մինվալ իւղրէ իճրա էյլէյէճէք տիր : » Ղեւ. 16. 16:

20. Պու խըտմէթ նէ՞ զէման իճրա էտիլիր իտի :

« Վէ պու սիզէ ֆէրիզէ ի էպէտիյէ օլուհն քի եէպինճի ալըպա ալըն ծնահապա քէսր ի նէֆա էյլէյէրէք , կէրէք

եւելլի՝ կէրէք արանըդտա մուգիմ օլան զարիպ հիչ պիր
իչ իշլէմէյէսինիզ :» Այէթ 29:

21. Մէգքիւր զէպիհէլէրլէ կիւնահլար հազի-
դաթէն տէֆ՝ էտիլի՞ր մի իտի :

« Զիրա չերի՛աթ կէլէճէք նի՛մէթլերին սուրէթ ի ա-
լիյէսինէ տէյիլ , անճազ պու չէյլերին կէօլկէսինէ մալիք
օլաըղը հալտէ , սէնէ պէ սէնէ միւտալէմէթ իւզրէ
թագտիմ օլունան հէման օլ զէպիհէլէրլէ թէգարրադ է-
տէնլէրի տէմալէ իսալ էթիյէն աւա գարիք տէյիլ տէր . . .
լաքին պուշալը իլէ սէնէ պէ սէնէ կիւնահլարը շէրէ օլա-
ր : Զիրա պուշալը իլէ երէճէլերին գանընէ կիւնահլար տէֆ՝
էթիյէն շալըրի տէմալէն տէր :» Երբ. 10. 1-4:

22. Պիւնա՛հն 'ալէյհ քեահինին խըտմէթի
սալթ նէ՞ իտի :

« Անլէր իտէ սէմադաթի շէյլէրին նէմալէն վէ ղուլըն-
իւրադի տէրլէր : Նիթէքիմ Մուլսէսէ մէսքէնի ինչա է-
տէճէյի վաղթթ վահի օլունտու , զիրա անա՛ պազ ,
ճիւղէսինի սանա տաղտա կէօսթէրիլէն բէսմէ կէօրէ
եափասըն՝ տէտի :» Երբ. 8. 5:

23. Կիւնահլարըմըղը պիզէ քի՞մ հազիդա-
թէն 'աֆվ էտէր :

« Պու էճլտէն գալմըն կիւնահլարընա քէֆարէթ
էթմէք իչիւն , Ալլահա միւթէ՛ալլիզ շէյլերտէ քէնտիսի
բահիմ վէ ոտաըզ քեահին ի 'ազամ օլմազ իւզրէ , հէր
շէյտէ պիրատէրլէրինէ միւշապիհ օլմազ լազըմ՝ կէլտի :»
Երբ. 2. 17:

24. Քրիստոսըն սախի պիր շէյ թագտիմ
էթմէսի լազը՞մ մը , վէ նէ՞ տիր :

« Զիրա հէր քեահին ի 'ազամ թագտիմէլէր իլէ գուր-
պանլար թագտիմ էթմէք իչիւն նաապ օլունտըղլիսան ,
պուշալը գաթի թագաթիմ էտէճէտ պէր շէյն օլմազ լազըմ՝ կէ-
լէր :» Երբ. 8. 3:

« Էրքէճէյեր վէ պուզաղըլար գանըլլէ տէլիլ , անճազ
տէրի գանըլլէ ֆէրիյէ ի էպիտիյէ թէգարիտ էտիյի՛ մագարիտ
պէր տէրէր գաթիլ օլադ : Զիրա էյէր պուզալար վէ էր-

քէճկէր զանր վէ տանա քիւլիւ նափաք օլանլար իւզէ-
րինէ սէրփիլինճէ, թէնին փաքլիյի ճիհէթիյլէ թագտիս
էտէրսէ, Բուհ ի էզէլի վասրթասըյլէ զաթընը լէքէսիզ
օլարազ Ալլահա թագտիւմ էթմիշ օլան Քրէստոսն իննը
զամիրինիզի, հայ օլան Ալլահա իպատէթ էթմէնիզ
իչիւն, էօլէ- աթլլէրքէն Նէ Գարար շէյաթէ Գաթէյէճէ+
դէր:» Եբր. 9. 12-14:

25. ՍէՄԱՎԻ ՄԱԳՏԻՍԻՆ տախի փաքլէնմէսի
իճապ էտէ՞ր մի:

«Իմտի սէմավաթտա պուլունան նէմնէլէրին նիւմու-
նէլէրինն պունլար վասրթասըյլէ, Փագաթ «էմալի Նէ-
նէլէրն պունլարաւն էֆլաւ շէյէնէլէրլէ Գաթէյէճէ իճապ
էտէր:» Եբր. 9. 23:

26. Սէմավի մագտիս փաքլէնմէյէ նէ՞ զէման
պաշլանաճապ իտի:

«Օլ տախի պանա՝ Ի+ի պէն է-լ էի-լ իէ-նէ Գարար Ե-
լուպ, պա՞րէհու- մագտիս իւլիլի Ելունաճագ դըր՝ տէսի:»
Դան. 8. 14:

ՄԱԳՏԻՍԻՆ ՓԱՔԼԷՆՄԷՍԻ

1. Զէմինի մագտիստէ սէնէվի տէվր ի իւրա-
մէթ հա՞նկը մուհիմմ կիւնտէ խիթամ պուլուր
իտի:

«Վէ պու սիզէ Փէրիզէ ի էպէտիյէ օլսուն քի Եէրն-
ճէ ալաա ալըն մուհագա քէսր ի նէֆա էյլէյէրէք, կէրէք
էէրլի կէրէք արանըզտա մուգիւմ օլան զարիպ հիշ պիր
իշ էյլէմէյէսինիզ: Զիրա ճիւմլէ կիւնաշլարընըզտան
Բապպըն հուզուրընտա թահիր օլմանըզ իչիւն՝ քիսիլն
սիզի թաթհիր էթմէք իւզրէ՝ սիզին իչիւն օլ իէ-ն էճի է
էէֆուրէլի էճիա էտէճէ+ դէր: Օլ կիւն սիզէ րահաթ սէպթի
օլարազ՝ Փէրիզէ ի էպէտիյէ օլմագ իւզրէ՝ քէսր ի նէֆա
էտէճէքսինիզ:» Դիւ. 16. 29-31:

2. Օլ կիւնիւն հագլաշալըլը նէ՞ թարիզլէ
խապէր վէրիլի իտի:

«Պէնի Իսրայէլէ սէօյլէ քի՛ Եփրէնէ՛ն աչա՛ռ աշը՛ն պէ-
րէնէ՛ն կէնէ՛ն սէղէ բահա՛ն կէնէ՛ն, վէ պօրո՛ւ սեպա՛ւցէ
Նեղէտը՛ վէ ճեմա՛ւն ը մոգապարտէ՛ն օլաճագ որը:» Այ. 23. 24:

3. Մէզքիւր Կէվմի քէֆարէթտէ գալմանէ՞
էթմէլի իտի:

«Պու Կէտինճի այրն ճուռնտա տախի քէֆարէթ կիւ-
նիւ օլմապըլէ, սիզէ ճէմա՛ւաթ ը մուգաոտտէսէ օլարագ
Կէսր է Նէֆ- Էթէնէնէ, վէ Բապա գոռապան Նաթրի՛մ Էթ-
նէնէ՛ն վէ հէման օլ կիւնտէ հիչ պիր իշ իչէյէճէսինիզ,
զիրա Ալլահընըզ Բապպըն հուզուրընտա սիզին իչիւն
էմրի քէֆարէթի իճրա էթմէք իւզը՛ն պու Կէվմի քէ-
ֆարէթ տիր:» Այ. 27, 28:

4. Պունը իհմալ էտէնլէրէ նէ՞ օլաճագ իտի:

«Զիրա հէման օլ կիւնտէ հէր Կէսր է Նէֆ- Էթէնէնէ
Կէմէ գալմը աբաբընա՛ն մաթաթի՛ն՝ օլաճագ որը: Վէ հէման
օլ կիւնտէ հէր քիմ պիր իշ իչէյէճէք օլուր իտէ, օլ
քիմսէյի գալմընըն աբաբընտան գաթ՝ էտէճէյիմ:» Այ.
29, 30:

ՇԷՐՀ. — Անտէ սալթ քէսրի Նէֆս էտէնլէր պազի
գալըպ, տիզգաթսըզ պուլունանպար գաթ՝ օլունտըզ-
լարը սէպէպտէն, օլ կիւն Եէվմի ՄՈՒՀԱՔԵՄԵյէ
պիր բէմզ իտի:

5. Քեհահին ի՛ աղամանէ՞ խըտմէթ իճրա էթ-
մէլի իտի:

«Վէ պէնի Իսրայէլ ճէմա՛ւաթընտան կիւնան զուր-
պանը օլմագ իւզըն՝ քէչիլէրտէն իքի էրքէճ վէ մուհ-
րագա օլմագ իւզըն պիր գօչ ալաճագ: Վէ Ահարոն
քէնտիսի իչիւն կիւնան զուրպանը օլան տանայը թագ-
տիմ էտիպ՝ քէնտիսի վէ խանէսի իչիւն էմր ի քէֆա-
րէթի իճրա էտէճէք տիր: Պատէհու օլ իքի էրքէճի
ալըպ՝ ճէմա՛ւաթ չատըրընըն գալուսընտա Բապպըն
հուզուրընտա տուրտուրաճագ: Վէ Ահարոն պէրի Բապպ
Իչէն, վէ պէլէրէ պէրէյէյէ պէֆ՝ Էթէնէնէ Էրէճ Իչէն
ԻԿԷ Էրէճէլէրի Իչէրիէն գոռա՛ն աբաճագ որը: Վէ Էթ-
նէն Բապպըն գոռա՛սը չըգան Էրէճէն Ահարոն Նաթրիպ Է-

տերեւ, անը կէնահ գորգանը օլմաք իւրէ 'արդ ետեճեւ
տէր:» ՂԽԼ. 16. 5-9:

6. Իւզէրինէ Բապպըն գուր'ասը չըգան էր-
քէճին գանընը նէ՞րէյէ կէօթիւրմէլի իտի:

«Վէ գավմ իչիւն կիւնահ գուրպանը օլան էրքէճի
զէպն էտիպ, գանընը թէճրէք թէրտէ-նէն իչէրէ-նէ կէօ-
թի-րէ-պ, տանանըն գանըյէ հափտըղը կիպի պունըն
գանըյէ պէօյէ ետափարապ, անը թէճարէթկէ-անըն իւզէրինէ
վէ թէճարէթկէ-անըն էճի-նէն տէրէճեւ տէր:» Այէթ 15:

7. Պունունէլէ նէ՞ շէ, փաքլէնիր, վէ նէ՞ ի-
չիւն էմը ի քէֆարէթ իճրա էտիլիր իտի:

«Վէ պէնի իտրայէլին նափաքլիքլէրի սէպէպինտէն,
վէ ճիւղէ կիւնահարը սէպէպինտէն մաքոն իչէ-ն էօր ի
թէճարէթի թէր տէրէճեւ տէր: Վէ գորգան իւլաքո-
նէն . . . , ճէմա'աթ չաքըրըյէ մեղպան իչէ-ն . . . , վէ թէ-
հիւլէր վէ ճէմա'աթն պէ-թի-ն գալմը իչէ-ն . . . , վէ սէ-
նէտէ պիր տէֆա' պէնի իտրայէլ իչէ-ն ճիւղէ կիւնահ-
լարընտան տօլալը էմը ի քէֆարէթի իճրա էթմէք իւզ-
րէ, պու սիզէ Փէրիզէ ի էպէտիյէ օլսուն . . . » ՂԽԼ. 16.
16, 19, 33, 34:

8. Պու խըամէթ աաւմի քէմալէ իտալ էտէ-
պիլի՞ր մի, հօխսա սէմաուաքինին սալթ նիւ-
մունէ վէ կէօլկէսի՞ մի իտի:

«Զիրա չէրի'աթ կէլէճէք նի'մէթլէրին տէրէթ ի տ-
լէյէ-նէն տէյիւ, անճաք պո- շէյէրին կէօլի-նէն մալէ օլ-
տըղը հալտէ, սէնէ պէ սէնէ միւտալէմէթ իւզրէ թապ-
տիմ օլունսն հէման օլ ղէպիհէլէրլէ թէգարրուպ էտէն-
լէրի թէմալէ իւլալէթիյէ տալ գաթիւր տէյիւ տէր:» Եբր.
10. 1:

«Աւլէր իտէ տէմադաթ շէյէրին նի-մա-նէ վէ չըլմա-
կէօրէ իւրտէթ ետէրլէր:» Եբր. 8. 5:

9. ՍԷՄԱՎԻ ՄԱԳՏԻՍԻՆ փաքլէնմէսի հազի-
գալթէն վագը՞ օլաճա՞գ մը:

«Իմտի սէմալաթտա պուլունան նէսնէլէրին նիւմու-
նէլէրինին պունլար վաարթասըյէ, ֆագաթ տէմալէ նիւ-

նէլէրն պաշտօնաւ եկեղեցիս զիսկէն իմաստէս իմաստէս :» Եբր. 9. 23 :

10. Սէմալի մագաիսին թաթհիր վէ կիւնահարըն օրատան մահվ էտիլմէսի խէլասքեարըմըզն կէլիլինտէն է՞վվէլ մի վագը՝ օլաճագալը :

«Օլ տախի պանահ՝ իսկ պին իւլէիւլ կէնէ գադըր օլուպ , պաթէնոն մագաիս իւլէիւլ օլաճագալ պըր՝ տէտի :» Դան. 8 14 :

«Իմտի կէնահարընըն մահվ օլաճագալ իսկն իւլէիւլ էտիլ իւլէիւլ՝ էպինիւլ իւլէիւլ Բագըն հոգընընտան թէրահ պաշտօն վագըլը կէլիւլ , օ սիլէ ագաթմէ թէպիլը օլունըզ օլան Յէնոն Բըիստոս կէնտէրի :» Ամալ. 3. 19, 20 :

11. Բագալ՝ քէնտինէ միւնթագըր օլանլարա նա՞սըլ զուհուր էտէճէք տիլ :

«Քէզալիք Բըիստոս չօգ քիմսէլէրին կիւնահարընը գալտորմագ իսկն , պիլ քէրիէ թագալմ օլունըզ օլուպ. քէնտինէ միւնթագըր օլանլարա իսկն իսկն կէնահարըլ օլաճագալ իսկնէ պէճ . զուհուր էտէճէք տիլ :» Եբր. 9. 28 :

12. Յիսուս սալիհէլէրին միւլքիտֆաթլարընը պէրապէր կէթիլիէճէ՞ք մի :

«Վէ պաշ Չօպան զուհուր էթտիլի գէման , ճէլալին սօլմալ թաճընա նա՞իլ օլաճագալընըզ :» Ա. Պետ. 5. 4 :

«Իսկն իսկն կէլիւլէ , վէ հէր քէտէ քէնտի 'ամէլինէ կէթիլ լէրիս՝ իսկն Բագալմ օլաճագալ պըր :» Յայտ. 22. 12 :

13. Սալիհէլէրին իսմիլէրի նէ՞րէյէ գայտ օլունուր :

«Հայալի պէթիլէրինտէն մահվ օլունուպ պաթիլէր իսկ գայտ օլունուրընըզ :» Սաղմ. 69. 28 :

«Քէզալիք , էլ խալիս իսկիլ , տանտ տախի իսկն էտէրիմ քի Գէլմէս , վէ իսկնէ հայալի իսկնտէրիս իսկն պէրապէր էտէքտալարըմ իսկ պէրապէր :

պէշարեթտէ պէնիմ իլէ ճէհա էթմիշ օլան մերգումէ-
լէրէ մու'ավէնէթ էտէսին:» Փիլ. 4. 3:

14. Պիլ ճիւմէ գապիհ'ամէլլէր տախի Բապ-
պըն հուզուրընտա եազըլը' մը:

«Իշիէ հուզուրընտա մուհարէր Գիւր. սիւքիւթ էթմէ-
յէճէյիմ, անճագ միւճագաթ վէրէճէյիմ. պէլի, միւճա-
գաթլարընը գուճագլարընա վէրէճէյիմ. վէ էվվէլքի իշ-
լէրինին ճէզասընը գուճագլարընա վէրէճէյիմ. իսեան-
լարընըզըն, վէ... էճտատընըզըն իսեանլարընըն միւ-
ճագաթընը պիրիքտէ վէրէճէյիմ. վէ էվվէլքի իշլէրի-
նին ճէզասընը գուճագլարընա տօլտուրաճազըմ' տէյիւ
Բապպ պույուրուր:» Նսա. 65. 6, 7:

15. Կիւնահլար սիլինմէզտէն վէ սալիհլէր
միւքեաֆաթլարընը ալմազտան էվէլ, մէզքիւր
քիթապլար աշըլըպ հէր քէսին 'ամէլլէրի թէֆ-
թիշ վէ մուհաքէմէ էտիլմէք լազըմ կէլմէ'զ մի:
Ճէվ. — Պիլա շիւպհէ:

16. Հիւքմ էվվէլա քիմլէրտէ'ն պաշլար:

«Զիրա հէ-տի-ն պէյի Ուլահորան պաշլահալընը լաֆիլը
որը, վէ էյեր էվվէլա պէշտէն պաշլարա, Ալլահըն պէ-
շարէթինէ իթա'աթ էթմէյէնլէրին 'ազըպէթի նէ' օլա-
ճագ տըր:» Ա. պետ. 4. 17:

17. Պու մուհաքէմէտէ հայաթ քիթապըն-
տա անճագ քիմլէրի'ն իսմլէրի պագի գալա-
ճագ տըր:

«Դալիպ օլան իհէն պէյազ էլպիսէյի լապիս օլաճագ
տըր, պէն տախի ի-մի-ն հայաթ ինչապընտա սալ մահլ
էլի-էյէճէյի, վէ անըն իսմլինի Փէտէրիմին վէ մէլա'ի-
քէսինին հուզուրընտա իզրար էտէճէյիմ:» Յայտ. 3. 5:

18. Մէզքիւր մուհաքէմէ նէ'րէտէ վասֆ ու
թա'րիֆ օլունուր:

«Պէն պապմագտա իքէն թախթլար գուրուլուպ էյա-
մը Գատիմ օլան ճիւլուս էյլէտի, անըն էլպիսէսի գար
կիպի պէյազ' վէ պաշընըն սաշը փաք կափազը կիպի

խոի, թախթը ավել էլ 'ալեվի, վէ թէքերլէքլերի եանար ավել էլ խոի. անըն էօնիւնտէն ավել էլ ըրմաղը չըգըպ ա- դար խոի. անա պինլէրճէ պինլէր խըտմէթ էտէր, վէ օն պինլէրճէ օն պինլէր անըն հուզուրընտա տուրուր խոի, վէ Գէլան Գուրուլու, վէ Գէլանալար «ըլլը» Դան. 7. 9, 10:

19. Քրիստոս մէլիք հալինատէ կէլմէզաէն էվ- վէլ, պու վազը'տ սէմատա վուգու' պուլաճա՞գ մը:

«Կէճէ խայալաթընտա կէօրտիւմ քի սէմանըն պու- լութլարընտա Իսն իւլ ինսանա պէնզէր պիւրի կէլիօր խոի, վէ էյամը Գատիւմ օլանա կէլտի, վէ անը անըն հուզուրընա կէթիւրտիլէր: Վէ անա 'իզզէթ վէ մէլէ- քիւթ վէրիլտի...» Այէթ 13, 14:

20. Իշպու մուհաքէմէտէ իսթի'մալ էտիլէ- ճէք շէրի'աթ հա՞նկըսը տըր: Յակ. 2. 12:

«Ալլահտան գօրգ վէ աշըն էվաթիլի հըֆզ էյլէ, զիրա ինսանա ֆարգ օլանըն քեաֆֆէտի պու տըր: Զի- րա Ալլահ հէր իշի, կէրէք էյիլի, կէրէք քէօթիւլիւ, քեաֆֆէ ի խաֆիյեաթ իլէ պէրապէր Դահաթէնէ Կէ- իլէրէճէ Գէր:» Վա'իզ 12. 13, 14:

21. Յովհաննէս Ռէսուլ մուհաքէմէ վազթըն- տա սէմատա նէ՞ կէօրտիւ:

«Վէ սէմատա Ալլահըն հէքէլի աշըրպ, հէյաթիլի աշըն Բապու-ն իւլ 'ահաթ կէօրէ-նաթիւ, վէ չիմէքլէր վէ սէտալէր վէ կէօք կիւրիւլթիւլէրի վէ գէլլէլէ վէ պէօ- յիւք տօլու վազը' օլտու:» Յայտ. 11, 19:

22. Պու մուհաքէմէ վազթը տիւնեայա սու- ըթի ի մախսուսէտէ խապէր վէրիլէճէ՞ք մի:

«Վէ գէմին իւզէրիւտէ ոսքին օլանլարա, եանի հէր միլլէթ վէ գապիլէ վէ լիսան վէ գալմա պէչարէթ ի էպէտիլէյի թէպլիքէ մէմուր օլարազ, սէմա օրթաւընտա ուչան տիկէր պիր մէլէք կէօրտիւմ. վէ պիւլէնտ ա- վազլէ՝ Ալլահտան խալֆ էտինիզ, վէ անա համո էյ- լէյիլիզ, շէր հէ-թի-նէն «ա'ալիւ կէլթի... տէր խոի:» Յայտ. 14. 6. 7:

23. Մադախսին թաթհիր օլընմասը խիթամ
պուլտըզընտա հա՞նկը քէլամը գաթի՝ իրատ
էտիլէճէք տիր:

«Հագպըզըզ էաէն եինէ հագպըզըզ էթսին, վէ
մուրտար օլան եինէ մուրտար օլտուն, վէ սալիհ օլան
եինէ սալիհ օլտուն, վէ մուգատտէս օլան եինէ մու-
գատտէս օլտուն:» Յայտ. 22. 11:

24. Ալլահըն գավմը՝ անըն շիտտէթ ի զազա-
պընըն կիւնիւնտէ կիզլէնմէք իշիւն մէգքիւր
ի՛լան սասըր օլմազտան էվվէլնէ՞ էթմէլի տիր:

«Մուգատտէր փուգու՝ պուլմազտան, վէ կիւն սա-
ման ու ֆազը կիպի կէշմէզտէն, Բապպըն շիտտէթ ի
զազապը իւզէրինիզէ կէլմէզտէն, վէ Բապպըն զազապը
կիւնիւ սիզէ եէթիշմէզտէն էվվէլ քէնտինիզի թէֆթիշ
էլլէլինիզ: Էյ Բապպըն ահեմմէն կէօրէ հարէտէթ էօրէն
զէֆնէն պէլ էիմէ ֆիթէվալըլարը, ահը Բալէպ էօրնիզ.
սալան արպընըզ, Բէֆաշն՝ արպընըզ, օլա քի Բապպըն
զազապը կիւնիւնտէ իխթիֆա էտէսինիզ:» Սոփ. 2. 2, 3:

25. 'Ահա ը 'աթիգ թանզըմընտա կիւնահլար
քիմի՞ն իւզէրինէ համլ էտիլիր, վէ անա նէ՞
վագը՝ օլուր իտի: Ղեւ. 16. 20-22:

ՇէրՀ. — Մէղքիւր քէշի Շէյթանա տէլսլէթ էտէր:
Էֆէնտիմիզ մազախսին թաթհիրինի խիթամա կէթիր-
տիքտէ գավմընըն պիլ ճիւմէ կիւնահլարընը օլ Իպ-
լիսին իւզէրինէ համլ իլէ սնը հանան աթէշ վէ քիւ-
քիւրտ կէօլիւնէ աթաճադ տըր:» Յայտ. 20. 10:

ՊԻՆ ԵՐԼԼԸԳ ԷՅԱՍ

1. Քրիստոս զէմինի թէրք էտիպ նէ՞րէյէ կիթ-տի :

«Իմտի Բապպ անլէրէ սէօյլէտիքտէն սօնկրա, «էմայա լէճ՝ օլունուդ՝ Ալլահըն սալընա ճէլուն էլիքի:» Մարկ. 16. 19:

2. Թէքըար կէլէճէ՞ք մի :

«Վէ օ կիթմէքտէ, անլէր տախի սէմայէ տօղրու տիգգաթլէ նազար էթմէքտէ իքէն, իշթէ հանլարընտա պէյազ էլպիսէլի իքի քիմսէ տուրուպ՝ էյ ձէլիլի ա-տէմլէր, նի՛չիւն սէմայէ պաղըպ տուրույօրսընըզ. եա-նընըզտան սէմայէ 'ուրուճ էտէն պա Յիսուս՝ նաալ սէ-մայէ լէքաղընը կէօրպիսէլի էսէ, օ վէճէլէ կէլէճէ+ րիք՝ տէտիլէր:» Ամալ 1. 10, 11:

3. Յիսուս կէլտիյինսէ նէ՞ վուգու՝ պուլաճագ տըր :

«Օլ ասի յէլա՛նէսիսէ սալըն 'ալիս՝ սէպասըյլէ կէօնպէ-րէճէ+ վէ անլէր անըն յիւնիէիապընը պէօրլէ բէղիէար-աս, կէօ+լէրլէ պիւ ուճընպան րիկէր ուճընպէ+ ճէմ՝ է-րէճէ+լէր րիք:» Մատ. 24. 31:

«Զիրա Ադամտա ճիւմլէսի էօլտիւքլէրի միսիլիւ, Քրիստոստա տախի ճիւմլէսի ինեա օլունաճագ տըր. լաքին հէր քէն՝ քէնտի սրրասընտա, Քրիստոս թուր-ֆանտա օլարագ, սօնկրա անըն զահուրընա ան յի-լէ'ալլիք օլալար պուլաճագ:» Ա. Կորն. 15. 22, 23:

4. Քրիստոստա ույուլանլարըն գըլյամէթինէ նէ՞ տէնիլիր :

«Պիլինճէ գըլյաթիտէ հիսսէսի օլան քիմսէ միւպարէք վէ մուգատտէն տիր. պուլարըն իւզէրինէ իքինճի էօ-լիւմին հիւքիւմէթի հօզ տըր. անճագ անլէր Ալլահըն վէ Քրիստոստա քեա՛հիլիլէրի օլուպ՝ անըն իլէ պէրա-պէր պին սէնէ սալթանաթ էտէճէքլէր տիր:» Յայտ. 20. 6:

5. Էվլատ Ուլլահ նէ՞րէյէ ալընաճագ տըր:

«Զիրա Բապպ . . . նիւզուլ էտէճէք տիր, վէ Բրիստոստա վէֆաթ էթմիշ օլանյար էվվէլա գըյամ էտէճէքլէր տիր: Անտէն պիզ հայաթտա պագի գալանլար անլէր իլէ պէրապէր Բապպը իսթիֆալ իշնն պուլ-լարտա հաճայա բէֆ՝ օլանաճագըլ, վէ պէօյլէճէ Գալիմ Բապպ իլէ պէրապէր պուլ-լանաճագըլ:» Ա. Թեա. 4. 17: Քէզալիք պագ, Յուլի. 14. 2, 3:

6. Բրիստոստուն իքինճի կէլիշինտէ պէր հայաթ օլան ֆասըզլարա նէ՞ օլաճագ տըր:

«Վէ սիզ մուզայագա չէքէնլէրէ պիզիմ իլէ պէրապէր, Բապպ Յիսուս քէնտի գուվվէթինին մէլա՞իքէսի իլէ սէմատան գուհուր էսիպ, Ալլահը պէլէյէնլէրտէն վէ Բապպընջ Յիսուս Բրիստոստուն պէշարէթինն իսթալի էթիլէնլէրտէն ալիշ ալլէյլէ իսթիֆալ ալաճագը վագըթտա րահաթ իհսան էտէ: Պուլար օլ կիսարէ . . . անըն հուզըլընտէն վէ գուվվէթինին ճէլալինտէն էպէրի հէլա+ հէա+ Գալիմ չէտէճէլէր Գիր:» Բ. Թեա. 1. 7-10: Քէզալիք պագ, Յայտ. 19. 11-19:

7. Էֆէնաիմիզ մէզքիւր վագթը հանկը էյամ իլէ րուպար էտէր:

«Վէ Նայն կիսլէրինտէ օլալը կիտ, Իպն իւլ ինսանըն կիսլէրինտէ տախի էօյլէ օլաճագ տըր. . . : Քէզալիք Ղուլըն կիսլէրինտէ Գալիմ օլալը կիտ, . . . : Իպն իւլ ինսանըն գուհուր էտէճէյի կիստէ տախի պէօյլէ օլաճագ տըր:» Ղուկ. 17. 26-30:

8. Օլ զէման պու զէմին նէ՞ չէքլ ու հէյ՞էթ ալաճագ տըր:

«Զէֆնէ պագտըմ, իշնն իտէն վէ իսթի Գալարա պագտըմ իշթէ թիթրէյօր իտի, վէ պիլ ճիւմլէ պալըրլար սարսըրյօր իտի, Պագտըմ, իշթէ մէյվէտար եէր չէօլ օլմուշ իտի, վէ պէլ ճէ-մէ շէհրլէրէ Բապպըն հուզուրընտան, անըն չիտտէթ ի զազապը էօնիւնտէն էլէլլէլլէ իտի:» Եր. 4. 23-26: Վէ Սոփ. 1. 2, 3, 8:

9. Փասրգլար նէ՞րէտէ գալաճագլար տըր :

«Վէ անլէր մահպուլարն շուգուրտա թօփլանտըգլարը կիպի թօփլանըլըպ, շընտնա քաթադըլաճագլար, վէ չօգ վադըթ սօնկրա եօգլանըլաճագլար տըր:» Յայտ. 24. 22:

10. Անլէր «զընտան» տա եախօտ հավիյէտէ նէ՞ գատար գալաճագլար տըր :

«Լաքին էմվաթըն պագըյիէսի [Փասրգլար] օլ ալն «էնէ թէմամ օլմայընճա տիրիլմէտիլէր...» Յայտ. 20. 5:

11. Պու միւտտէթտէ Շէյթան նէ՞ հալտէ պուլունաճագ տըր :

«Վէ էլինտէ հավիյէնին անախթարը վէ պիր պէօյիւք զինճիր պուլունարապ՝ ումատան նիւզուլ էտէն պիր մէլէք կէօրտիւմ: Վէ էքորէթ՝ օլ քաթի՛մ եւլանը, քի Իպլէն վէ Շէյթան արը, Ռաւնապ անը ալն «էնէ Դադիթի էլէն պալապը, վէ անը հավիյէյէ աթըպ վէ գափայըլ իւզէրինի միւհըլէտի, թա քի արթըգ պին սէնէ թէնմամ օլմայընճա թա» Իֆէլէրի իզլալ էթմէյէ...» Յայտ. 20. 1-3:

12. Շէյթան նէ՞ սուրէթտէ պալլանաճագ տըր :

Սալիկէր քէնտինին թահթը հիւքմիւնտէն ալընմըլ վէ Փասրգլար տախի թէլէֆ էտիլմիշ օլմաղլէ, թէճըրիպէ էտիպ ալտատաճագ քիմսէ պուլունմայաճագ տըր: Իմտի պու հալ ու քէյֆիյէթ թահթընտա պալլանմըլ օլարապ դալաճագ տըր:

13. Իշպու պին եըլ միւտտէթտէ սալիհլէր կէօքտէ նէ՞ էտէճէքլէր տիր :

«Վէ թախթլար կէօրտիւմ, վէ իւզէրլէրինտէ օթուրտուլար վէ անլէրէ հիւթ «էլահէյէթի վէրլիթ... պունլար եաչարպ՝ Բրիստոս իլէ պէրապէր օլ ալն «էնէ Դադիթի աւլանալն էլիլիլէր:» Յայտ. 20. 4:

14. Քիմլէրի՞ հիւքմ էտէճէքլէր :

«Մադադիլէր Կիւնէպը հիւթ էպէճէլլէրին պիլմէ՞ղ մի սինիզ. վէ էյեր տիւնեա սիզին թարաֆընըգտան

հիւքմ օլունուրսա էն քիւչիւք տա՛վալարնն ֆապլընա
լա՛իզ տէյր լ մի սնիզ: Մէլ՝ էւէյն հիւս՝ էտէճէյնիլն պէ-
ճէշ ֆ ինիւ: գաճտէ գալըր տիւնսէվի շէյլէր:» Ա. Կորն.
6. 2, 3:

15. Պին ելլըն խիթամընտա նէ՞ օլաճագ տըր:

«Վէ պին սէնէ թէմամ օլտուգտա, Շէյնն էնդէ
զընդանընդան սալը վէրիւնէն Գիւր:» Յայտ. 20. 7:

16. Շէյլթան նէ՞ էտէճէք տիր:

«Զէյնիլն Գիւրն էնշէնիւք օլտ ինիւնիւք, Էա՛նի
Գոգ վէ Մագոգը, (քի միգտարը տէնիզ գույը կիպի
տիր,) էլլալ վէ մահարէպէյն ճէմ՝ էնիւյն լըգաճագ Գըր:»
Յայտ. 20. 8:

17. Մուվաֆֆագ օլաճագ մը:

«Վէ բու ի գէմինէ չըգըպ մուգատտէսլէրին օրտու-
սընը վէ մահպուպ շէհրի իհաթէ էթտիլէր:» Այէթ Զըն
իւք զըամը: Այէթ 5 իլէ տախի բուպար էյլէ:

18. Մահպուպ շէհր նէ՞ լէտէն էնէճէք տիր:

«Վէ պէն Յովհաննէս մուգատտէս շէհրի, Էա՛նի Էնիի
Երուսաղէմի, գէվճի իչիւն միւգէյլէն պիր կէլն կիպի
հազըրլանմըշ օլարագ, Ալլահ թարաֆընտան սէմատէն
նիւզուլ էթմէքտէ պանա կէօսթէրտի:» Յայտ. 21. 2, 10:

19. Օլ գէման մէգքիւր շէհրի իհաթէ էյլէ-
յէն ֆասըգլարա նէ՞ օլաճագ տըր:

«Վէ Ալլահ թարաֆընտան սէմատէն աթէշ էնիպ
անլէրի թէլէֆ էթտի:» Յայտ. 20. 9ըն սօն զըամը:

20. Շիմտիքի սէմավաթ վէ գէմին նէ՞ իչիւն
սագլանմըշ տըր:

«Շիմտիքի սէմավաթ վէ գէմին իսէ հէման օլ քէ-
լամէ մահֆուգ օլուպ, հիւս՝ վէ ֆաւգ արէմէրէն հե-
լալ կիւնիւնիւք ամէշ իչիւն սագլանմըշ Գըրլար:»

«Անտէ տախի սէմավաթ կիւրիւթիւ իլէ գա՛լ օ-
լուպ, անասըր էանմալէ հալլ օլանմագ Գըր, վէ գէմին
իլէ անտէ պուլունան մէմուլաթ միւհիթէրիզ օլաճագ
տըր:» Բ Պետ. 3. 7, 10:

21. Ալլահն էվլատլարը նէյ^օ միւնթազըր տըրլար:

«Լաքին անըն վատը իւզրէ՝ սալահն սաքին օլա-
ճաղը եէնէ «եմալաթի վէ եէնէ զէֆնէ ֆաշաղըր էզ» Այէթ
13:

22. Սալիհէր զէմինի նէ^օ գատար միւտտէթ
թէմէլլիւք էտէճէքլէր տիր:

«Սալիհէր զէֆնէ իէվէրբէ— եդէդ՝ էլ էլ էդէդ անդէ
սաթին օլաճաղըր դըր:» Սադմ. 37, 29:

«Վէ Միւթա՛ալըն մուգատտէսլէրի մէլէքիւթիւ ա-
լաճազ, վէ մէլէքիւթիւ էլ էլ էդէդ Վէ էդէդ էլ ալա-
թիւթլէ— եդէճէքլէր դէր: Դան. 7. 18:

ՔՐԻՍՏՈՍԱՆ ԻՔԻՆՃԻ ԿԷԼԻՇԻՆՆԻ ԻՇԱՐԷԹԼԷՐԻ

1. Շայիրտլէր Յիսուսա նէ^օ սու՛ալ էթտի-
լէր:

«Վէ Զէյթուն տաղընըն իւզէրինտէ օթուրուր իքէն,
շայիրտլէրի թէնհաճէ եանընա կէլիպ՝ Պու շէյլէրին նէ
զէման վուգու՝ պուլաճաղընը, վէ «էնէն կէլիշէնէ՝ վէ
դէննեանըն «ձնընըն՝ ալաթիւն նէ օլաճաղընը պիզէ սէօյլէ՝
տէտիլէր:» Մատ. 24, 3:

2. Յիսուս անլէրին սու՛ալընա ճէվապ վէր-
տի^օ մի:

«Վէ կիւնէշ իլէ այ վէ երլտըղլարտա ալամէթլէր օ-
լաճազ. վէ եէրին իւզէրինտէ թա՛իֆէլէրին հայրէթ ի-
լէ իզթիրապը օլուպ՝ տէնիզ վէ ապղալար սէտա վէ-
րէրէք, ատէմլէր գօրգուտան վէ տիւնիւնըն իւզէրինէ
կէլէճէք շէյլէրէ միւնթազըր օլմագտան պալըլաճազլար
տըր. զիրա սէմափաթըն գուլվիթլէրի սարսըլաճազ տըր:
Վէ օլ զէման իպն իւլ խնսանը պուլութտա գուտրէթ
վէ ազիմ ճէլալ իլէ կէլիւր կէօրէճէքլէր տիր:» Ղուկ. 21.
25-27:

3. Էֆէնտիմիզ անլէրէ՝ Սիզին էյամընըլ տա
կէլէճէյիմ՝ տէտի՞ մի :

«Օլ տախի՝ Սագընընըզ, իզլալ օլունմայասընըզ. զիրա
չօզ քիմսէլէր իամիմէ կէլիպ՝ Մէսիհ պէն իմ, վէ՝ վա-
զըթ եագլաշմըլ տըր՝ տէյէճէքլէր. իմտի անլէրէ թապի՝
օլմայընըզ, վէ ճէնքլէր իլէ իսթիլալ խապէրլէրինի
իշիթտիյինիզտէ խապի էթմէյինիզ. զիրա պունլար էվ-
վէլա վագը՝ օլմագ կէրէք տիր, ամմա Նէհայէի Կէր Կա-
պի կէլէլ տէտի.» Այէթ 8, 9 :

4. Պօղոս րէսուլ՝ էվվէլա նէ՞ վագը՝ օլմագ
կէրէք տիր՝ տէյիլ պունլորուր :

«Պիր քիմսէ սիզի պիր վէճէլէ ալտաթմասըն, զիրա
էվվէլա իբլիքապի կէլիպ՝ կէնան Կաթի, շլ իպի ի հէլալը
իզնալ օլունմալ կէրէ Կէր :» Բ թեա. 2. 3 :

5. Նիհայէթ նէ՞ զէման կէլէճէք տիր :

«Վէ մէլէքիլիլին պու պէշարէթի պիլիլին տիւն-
հատա, ճիւմլէ միլլէթլէրէ չէհատէթ օլմագ իւզրէ,
վա՛զ օլունմալ. վէ օլ շէմա Նիհայէթ կէլէճէք տիր :»
Մատ. 24. 14 :

6. Իշպու Նիւպուվվէթ էլ ան նէ՞ տէրէճէ
իթմամ օլունմուշ տըր :

Քիթապը Մուգատտէս էլ եէվմ 350 Փարզըլ լիսան-
լարա թէրճէմէ էտիլմիշ տիր. 75 Միսիօնէր չիւքէթլէրի
մէվճուտ օլուպ, պունլարըն թահթը իտարէսինտէ 2500
միւպէշչիր վէ 25,000 մու՛ավիկն խէտէմէլէր տիւնհանըն
հէր թարաֆընտա չալըշմագտա տըրլար :

7. Նիհայէթին եագլաշտըղընը պիլաիրմէք ի-
շիւն վէրիլէն խուսուսի՝ ալամէթլէր հա՞նկըլար
տըր :

«Վէ օլ կիւնլէրին մուգայագատընը միլթէ՛ագգըպ
կէնէշ գարաբըլ՝ ա իէնպի շէյալըն վէրմէյէճէտ, վէ եւլ-
աբըլար կէտաթի Կիշիպ՝ կէտլէրէն գա՛լլէլլէրէ Կարալա-
ճաթ Կըր :» Մատ. 24. 29 :

8. Պու իշարէթէր նէ՞ զէման զուհուր էտէ-
ճէք իտի :

«Լաքին օլ կէնէրտէ օլ մոպայաֆարան սնիր կիւնէշ
գարարըպ՝ այ քէնտի զկյասընը վերմէյէճէք տիր...»
Մարկ. 13. 24, 25:

9. Իֆէնտիմիզ հա՛նկը կիւնէր վէ հա՞նկը
մուզայագա հագգընտա սէօյլէմէքտէ տիր :

«Վէ Միւթա՛ալա գարշը սէօզլէր սէօյլէյէճէք, վէ Միւ-
թա՛ալը մոպարտէլէրին լաշէնէ երէճէ, վէ վագըթլար
իլէ գանուկարը թէպտիլ էթմէյի տիւշիւնէճէք, վէ
մոպարտէլէր զէման վէ զէմանլար վէ նըպֆ ը զէմանէ քա-
րար անըն էլինէ լէալիմ օլունաճաֆ րըր:» Դան. 7. 25:

«Գարը տախի Ալլահ թարաֆընտան պերրիյէտէ հա-
զըրլանմըշ մահալէ ֆիրար էյլէտի, քի օրատա պէն էտէ
էն-զ ալլիմըշ կէն անը պէպէյէլէր:» «Վէ էթրեր... օլ
էրտէտ զօճուղը րօզոտան ֆարըյա լէ՛ադտէ էյլէտի: Վէ գա-
րըյա պերրիյէտէ զէման վէ զէմանլար վէ նըպֆ ը զէման քէն-
տի պէպէյէճէյի մահալէ, երլանըն էօնիւնտէն ուշմագ
իշիւն պիր պէօյիւք գարթալըն իքի գանատը վերիլտի:»
Յայտ. 12. 6, 13, 14:

10. Օլ մուզայագա էյամը գըսսալաճա՞գ մը
իտի :

«Վէ էյեր օլ էյամ գըսսալմատայրտը, հիշ պիր պէ-
շէր գուրթուլմագ իտի. մամ ֆէնթէթալլար էլէն օլ է-
յամ ֆըսսալաճաֆ րըր:» Մատ. 24. 22:

ՇէրՀ. — Մէզըիւր թէ՛ատտի՝ իսլահաթըն զուհուր
էթմէսիլէ օն սէքիզինճի ասըն օրթալարընա տօղրու
գաթիլէն էքսիլտի իմտի օլ իշարէթէր իշիւն Պ. Մ.
1750-1798 է պագմալըրդ:

11. Կիւնէշ իլէ այըն սուրէթի 'աճիպէտէ
գարարմալարը նէ՞ զէման վագը՝ օլտու : Ճէ՛ւ-
— Մայ. 19. 1780 տէ :

ՇէրՀ. — Պու կիւնտէ գէմինի խարիզ իւլ՝ատէ պիր
զուլմէթ իհաթէ էյլէտի Նօան Ուէպոթըր՝ քէնտինն
'ամմէյէ մա՛լիւմ օլան լուզաթ քիթապընտա Register

of noted events մատուտի թահթընտա անը աթի
իւզ զիբը թա'րիֆ էտէր: «Մոյ. 19. 1780 շէն ԳԱՐԱՆ-
ԼՐԳ. ԿԻՒՆԻԻ. — Եէվմի մէգբիւր՝ պիւթիւն Նիւ
իւկլէնտ իւզերինէ պատթ էտիլէն զուլմէթ ի 'աճիպէ
սէպէպինտէն պու իսմիէ հատ օլունըր: Նիչէ մահալ-
լէրտէ զուլմէթ օլ տէրէճէ շէտիտ իտի քի, պիւր գաշ
սա'աթ գատար 'ատի պատմա քիթապ աշըգ հավատա
օգունըլամազ իտի: Գարանլըգ էօյլէտէն իքի սաաթ
էվիլէ պաշլայըպ հարը կէճէյէտէք տէվամ էյլէտի: ...
Պու 'աճիպ 'ալամէթին սէպէպի մա'լիւմ տէյիլ տիր:»

12. Երլարզլարըն տիւշմէսի հազգընտա օլան
նիւպուվվէթ նէ՞ զէման իթմամ օլունտու: Ճէվ.
— Նոյ. 13. 1833 տէ:

Շէրձ. — Եէյլ Գօլէճինտէ մէշահիր ի էրպապը 'իւմ
ի հիյէթտէն Փրօֆ. Օլմաթէտ մէգբիւր վագը'ա հազ-
գընտա շէօյլէ պույուրմուշ տըր: «Նոյ. 13. 1833 ին սա-
պահընտա ագան երլարզլար սէյրանընը կէօրմէք իզպա-
լընա նա'իլ օլանլար տիւնեանըն խիլգաթընտան պէ-
րու... վուգու'ա կէլէն էն 'ազիւմ 'ալաիւմ ի նարիյէ ի
սէմավիյէ մէնգարէսինի սէյր էյլէմիշ տիրլէր: ... 1833 ին
երլարզլար եաղմուրը սաթհը զէմինին խայլը զըսմընը
գափլայաճազ տէրէճէտէ վասի' իտի: ... Պու 'ալամէթ
արթըգ զէմինի տէյիլ, իլլա սէմավի 'ատտ օլունմալը
տըր: Շիհապլարա (ագան երլարզլարա) պունտան պէօյ-
լէ՝ քիւրրէ ի հավանըն իւսթ սէմթլէրինտէ զուհուր է-
տէն 'ալամէթլէր տէյիլ, անճազ տիկէր տիւնեալարտան
կէլէն զիյարէթճիլէր նազարըյլէ պազըլմալը տըր:»

13. Պու շէյլէր վագը' օլմաղա պաշլայընճա
նէ՞ եազլաշմապտա օլաճազ տըր: Ղուկ. 21. 28:

14. Եազըն եազըն օլտըղընը նէտէ՞ն անկ-
լարըլ:

«Վէ անլէրէ պիւր թէմսիլ սէօյլէտի. ինճիր աղաճընա
վէ ճիւլիէ աղաճլարա պազընըգ. ֆիլիօլէնտիքլէրի
զէման, պազըլ' արթըգ եազըն եազըն օլտըղընը քէն-
տիլիլինիգտէն անկլարաընըգ:» Այէթ 29, 30:

15. Մէգբիւր իշարէթլէր տաիի Գրիստոսըն

իքինճի կելիշինին եագլաշտըղընը սուրէթ ի վազըհէտէ կէօսթէրիրէ՞ր մի :

«Քէզալիք սիզ տախի պունարըն՝ վագը՝ օլարըղընը կէօրտիւլինիւղ զէման մէլէքիւթ Ուլլահըն թէգարուուպ էթտիյի մալիւմիւնիւղ օլա» Այէթ 31:

16. Ալլահըն էվլատլարը Բապպըն կիւնիւնիւն եագլաշտըղընը անկլտարգլարընտա նէ՞ էթմէք կէրէք տիրէր: Յովել. 2. 1:

17. Ֆասըգլար օլ խապէրի գապուլ էտէճէքլէ՞ր մի :

«Վէ Նոյըն կիւնլէրինտէ օլտըղը կիպի՝ Իպն իւլ ինսանըն զուհուրը տախի պէօյլէ օլաճագ տըր: Զիրա թուֆանտան էվլէլ օլան կիւնլէրտէ, թա Նոյըն սէֆիւնէյէ կիրալիյի կիւնէտէք եէյիպ իչտիքլէրի, վէ թէգէվ-վիւճ էտիպ թէգվիճ էյլէտիքլէրի... միսիլիւ, Իպն իւլ ինսանըն զուհուրը տախի էօյլէ օլաճագ տըր» Մատ. 24. 37-39:

18. Նէ՞ սուրէթտէ իսթիհլա էտէճէքլէր տիր :

«Էվվէլ էմրտէ մալիւմիւնիւղ օլտուն քի, սօն կիւնլէրտէ չէհվէթլէրինէ կէօրէ սիւլուք էտէն միւսթէհլիլէր կէլիպ, Անըն զաւհուրընըն վաղը նէրէպէ տիւր, զերա էճապարըն ույուսընգլարը վաֆըլտան պերա, հէր շէյ իէլթալըն իպիթապարըն պերա օլտըղը ճիպի գալլայօր՝ պէյէճէլ-լէր տիւր» Բ Պես. 3. 3, 4:

19. Հաթթա վաիզլէր նէ՞ տէյէճէքլէր :

«Զիրա սէլաէլ վէ էֆէյէլ վա՞ր՝ տէտիքլէրինտէ, օլ վագըթ... նախեան իւզէլլէրինէ հէլաք եէթիլէճէք վէ գուրթուլմայաճագլար տըր» Ա. Թես. 5. 3:

20. Քրիստոս քէնտինին կելիշինէ միւնթազըր օլան գուլլարընը նէ՞ թէսմիյէ էտէր, վէ անլէրէ նէ՞ միւքեաֆաթ վէրէճէք տիր :

«Օլ զէման մէլիք սաղընտա օլանլարա խիթապէն՝ կէլինիզ, էյ Փէպէրիֆն Ֆապարէլլէրի, տիւնէնըն իէէէ-

«Ինչպէս պէր» «Ինչպէս Ինչպէս հազարաւոր զէնքէնքէն ինչ-
վերքէն» երբնիշ... տէյէճէք տիր» Մատ. 25. 34-37:

21. Հէփ պու իշարէթլէրէ րազմէն Բապպըն
կիւնիւ տիւննա իւզէրինէ նա^սըլ կէլէճէք տիր:

«Զիրա պիւթիւն հէր իւզէրինտէ սաքին օլանլարըն
ճիւմլէսի իւզէրինէ քէնիւ Ինչպէս Ինչպէս Ինչպէս» Ղուկ.
21. 35:

«Զիրա քէնտինիզ Բապպըն կիւնիւնիւն Ինչպէս Ինչպէս
Ինչպէս Ինչպէս կէլտինիւն Եյի պիւթիւնիզ» Ա. Թես. 5. 2:

22. Օլ սօն կիւնտէ տուրապիլմէմիզ իշիւն
նէ^օ էթմէլիյիլ:

«Իմտի սիզ պիլ ճիւմլէ պու վազը՝ օլաճազ շէյլէր-
տէն գուրթուլուպ՝ Իպն իւլ ինսանըն հուզուրընտա
տուրմաղա լա՛իզ օլմազ իշիւն, հէր վազըն Ինչպէս՝ երբ-
քէն Ինչպէս Ինչպէս Ինչպէս» Ղուկ. 21. 36:

23. Բապպըն կիւնիւ՝ պէքլէյէն սալիհլէրէ
խըրսըլ կիպի մի կէլէճէք տիր:

«Սիզ իսէ, Եյ պիրատէրլէր, Գարանլէր Ինչպէս Ինչպէս
օլ Ինչպէս Ինչպէս Ինչպէս Ինչպէս Ինչպէս» Ա. Թես. 5. 4:

24. Պիլ 'աքս անլէր նէ^օ տէյէճէքլէր:

«Վէ օլ կիւն տէնիլէճէք քի, Իշիւն Ալլահըն պու պու.
անա Ինչպէս օլպուգ, վէ պիլի ինչպէս երբի. Բապպ պու
պու. անա Ինչպէս օլպուգ, անըն ինչպէս շապ ու Ինչ-
պէս օլաճազըն» Նաս. 25. 9:

ՄԱՋԻՋԼԵՐԻՆ ՄԻՐԱՍՈՐ

1. Զէմին նէ՞ մագսէտլէ թէշքիլ օլունտու :

«Մէմափաթը խալզ էտէն Բապպ, զէմինի թէշքիլ էտէն, անը եափըպ սապիթ էյլէյէն, անը պօշունա խալզ էթմէյիպ, «է+էնէ էյէն ըէշէլ էտէն Ալլան պէօյլէ պույուրուր. Բապպ պէն իմ, վէ զայրի հօգ տըր» Եսա. 45. 18:

2. Զէմին քիմէ՞ վէրիլտի :

«Մէմա ի սէմափաթ Բապպըն տըր. ամմա զէմինէ դէնէ արեթէ է'ն էյլէրէ» Սաղմ. 115. 16:

3. Ատէմէ նէ՞ հիւքիւմէթ վէրիլտի :

«Վէ Ալլան միւշապէհէթիմիզէ կէօրէ սուրէթիմիզտէ ինսան իալզ էտէլիմ, վէ աւլէր տէնիզին պալըղընա վէ հափա դուշունա վէ պէհայիմէ վէ դէ-թէն զէմին իւղէրինտէ սիւրթիւնէն հաշէրաթըն քեաֆֆէսինէ հէ+ս էյլէյէլէր տէտի» Թէք. 1. 26:

4. Ալլաս՞ զէմինին սահիպի օլմագ իմթիյազընը ատէմէ նէ՞ շարթ իլէ վէրտի :

«Վէ Բապպ Ալլան ատէմէ էմր էտիպ՝ պաղչէնին աղաճընըն քեաֆֆէսինտէն իսթէտիյին կիպի եէ. ամմա խայր «շէրէ դիւլէ+լի+ աղաճընա եէթ, զիրա անտէն եէտիյին կիւնտէ մութլագա էօլիւրսիւն տէտի» Թէք. 2. 16, 17:

5. Ատէմ Ալլանըն էմրինի հըֆլ էթտի՞մի :

«Վէ գարը... անըն մէյվէտինտէն ալըպ եէտի. վէ քէնտիսի իլէ պէրապէր օլտն զէվէնէր րէ վէրրէնէրէ օլրաիէ եէրի» Թէք. 3. 6:

6. Ատէմ կիւնաս իշլէմէքլէ քիմի՞ն հիւքիւմէթի թանթընա կէշտի :

«Վէ պանա իման էթմէլէրիյլէ, ... կէօյլէրինի աչըպ զըւլէթտէն նուրա, վէ Շէյթանըն ըէսալլէ-թէնտէն Ալ-

լահա ըրւճու՝ էթտիրմէք իւզրէ՝ սէնի չիմաի անլերէ
խոսալ էտէրիմ» Սմալ 26. 18:

7. Պու վէճհէ հիւքիւմէթ ինսանտան քիմի՞ն
եէտինէ կէչաի:

«Վէ Շէյխն անա՝ ձի-մէ պո- հի-մէ-մէի վէ անլերէն
շահըր ոանա վէրէյիմ, զիրա պոնա ին-մէ՝ օլունհշ պըր՝
... տէտի» Ղուկ. 4. 6:

8. Պու սէպէպտէն Շէյթանա նէ՞ տէնիլիլ:

«Արթըպ սիզին իլէ չօգ սէօլէշիմ, զիրա պո- պէ-ն-
է-նէն ին-մէ կէլիօր. վէ պէնտէ անըն հիշ պիր շէյի
հօգ տըր» Յովհ. 14. 30:

«Պու՝ ալէմին զուլմէթինին հիւքիւմտարը» Եփես. 6. 12:

9. Միւ՝ մինլէր զէմինտէ նէ՞ հալտէ սաքին
օլմագտա տըրլար:

«Պոնալըն ճի-մէ-մէ վա՝տլերէ նա՝իլ օլմամըշ օլուպ,
ֆագաթ անլերի ուզագտան կէօրիւպ ի՞թիզատ վէ պիլ-
մէմնունիյէ գապուլ էտէրէք, զէ-մէն ի-զէրէնիտէ դարիւ վէ
մի-մէի օլտըզարընը իզրարլէ, իմանտա վէֆաթ էթ-
տիլեր» Եբր. 11. 13:

10. Անլէր նէյէ՞ միւնթազըր տըրլար:

«Լաքին անըն վա՝տը իւզրէ՝ սալահըն սաքին օլա-
ճազը եէնի սեմ-լաի վէ եէնի զէ-մէն միւնթազըր իզ» Բ
Պետ. 3. 13:

11. Իշպու վա՝տ նէ՞րէտէ մուհարրէլ տիր:

«Զիրա իշթէ պէն եէնի պէր սեմ ին եէնի պէր զէ-մէն
ի-մէն էպէրէ, վէ էվլէքիլէր զիքը օլունմայաճապ, վէ
խաթըրա կէլմէյէճէք տիր» Եսա. 65. 17:

12. Վա՝տ էվլէլա քիմլէրէ՞ վէրիլաի:

«Զիրա կէօրալիւն տիյարլն քեաֆֆէպինի սա-
[Աբրահամ] վէ Նե-մէն էլ էլ էպէր վէրէճէյէ» Թէք.
13. 15:

13. Աբրահամա էտիլէն վա՝տտա պիւթիւն
զէմին միւնտէրի՞մ մի իտի:

«Զիրա Արրահամա ետիստ նէսլինէ Դեմեանն վարեմ
օրմազըզ վա'տը շերիաթ վասըթասըյէ տէյիլ, անճազ
իման սալահը վասըթասըյէ վերիտի» Բօմ. 4. 13:

14. Արրահամ հայաթտա իքէն Ալլահ վա' -
տընը իթմամ էթտի՞ մի:

«Վէ անդէ [ղէմինտէ] այագ պասաճագ Գարար պէլե ա -
նա Դերա վերեյեյ տէվատը օրմատըղը հալտէ անը քէն -
տիսինէ վէ քէնտիսինտէն սօնկրա զիւրիւյէթինէ թէմ -
լիքէն վերմէյէ վա'տ էյլէտի» Ամալ. 7. 5:

15. Մէգքիւր վա'տ անըն նէսլի իւզէրինտէ
իթմամ օլունտո՞ւ մը:

«Վէ պունլարըն ճիւմէտի իման վասըթասըյէ հիւմն ի
շէհատէթէ մալիք օլտուլար իսէ տէ, վա'տէ ան'էլ
օլտարըլար» Եբր. 11. 39:

16. Նի՞շիւն:

«Զիրա Ալլահ պիգիմ հագգըմըղտա էֆգալ պիր շէյ
թէտարիք էթմիշ տիր, թա քի անէր պէլ օլմայընճա Կե -
մալէ վասըլ օլմայալար» Այէթ 40.

17. Պիզ Արրահամ վէ նէսլի իլէ պէրապէր
նէ՞ թէվէրրիւս էտէճէյիզ:

«Վէ էյէր սիզ Բրիտտոսըն իսէնիզ, պու էճլտէն Ար -
րահամըն նէսլի վէ վա'տ միւճիպինճէ վարիպէր սինիզ»
Գալ. 3. 29 Վէ Մատ. 5. 5:

18. Վա'տը ալմըշ ֆագաթ իթմամընա նա'իլ
օլմամըշ օլանլարա Ալլահ վա'տընը նէ՞ վէճհլէ
իթմամ էտէճէք տիր:

«Պու էճլտէն փէյղամպէրիք էտիպ անլէրէ սէօյլէ
քի Բապպ Եէհօվա պէօյլէ պույուրուր. էյ Գա'մալ, էլմէ
պէն սիլէն Գապրարընըղը պաճաղը, վէ սիլէ Գապրարընըղ
Գաճ Ղէֆարաճաղը, վէ սիլէ Բարայէլ Դէյարընա Կէլէրէճէյիճ:
էյ գալմըմ, գապրարընըղը աչըպ սիլի գապրարընըղ -
տան չըգարտըղըմտա Բապպ պէն իտիյիմի պիլէճէքսի -
նիզ: Վէ Բահմը Դէրահմէնիլէ Գօյաճաղը, սիլ պիսի Դէ -
րէլէճէգաթիլ. վէ սիլի Դէյարընըղը Բահմէլանարընաճաղըմ»
Եզհկ. 37. 12-14:

19. Ալլահ չիւպհէյէ մահալ պրտգ մումադ ի-
չիւն նէ՞ էյլէաի :

«Պու ճիհէթլէ Ալլահ վա'սըն վարիպլընէ քէնտի
թէտպիրիննէ թէղայիւրիւ զայրի միւմքին իտիյնի
տահա գիթատէ կէօթէրմէք միւրս տընտա օլտրադ ,
դէր էէֆն էլմէ էյլէրէ» Եբր. 9. 17:

20. Շիմաիքի զէմին նէ՞ իչիւն սագլանըլըն
տըր :

«Շիմաիքի «էվմաթ վէ զէֆն իոէ հէման օլ քէլաօղէ
մահֆուդ օլտալ՝ հիւմ վէ ֆաւրդ ադէմէրէն հէլմալ էն-
նէմէրէտ «նէշ էյիւն «աշլանըլըն րըրլըր» Բ Պեա. 3. 7:

21. Ալլահ սօնկրա նէ՞ էտէճէք տիր :

«Զիրա Բապպ պույուրուր քի՝ իւլգ էրէճէյիմ էննի
«էմա վէ էննի զէֆն հուզուրումտա պազի գալաճազը
կիպի, սիզին նէպինիզ վէ իսմինիզ պէօյլէ պազի գա-
լաճազ տըր» Եսա. 66. 22:

22. Մուդաատէսլէրին էպէտի մէսքէնի սէ-
մատա՞մը, Կօխսա սէմա թահթընտա զէմինտէ՞
մի օլաճազ տըր :

«Վէ մէլէքիւթ իլէ սալթանաթ վէ դիւնէն «էմա ըհ-
թիտա պալանան հիւտիւթլէրէն ազաթլի Միւթալըն
մաշապրէլէրի օլան գալմա վէրիլէճէտ, անըն հիւքիւմէթի
էպէտի հիւքիւմէթ տիր» Դան. 7. 27:

23. Հալիմէր նէյի՞ թէվէրիւս էտէճէքլէր
տիր :

«Նէ միւպարէք տիր հալմէր, զիրա ալէր զէֆնի ըե-
վէրիւն «ադէմէլէր րիւ» Մատ. 5. 5:

24. Սէմատան զէմինէ նէ՞ էտէճէք տիր :

«Վէ պէն Յովհաննէս մաշապրէն զէնրէ, Կա'նի էննի
Երոստալէֆ, զէվճի իչիւն միւզէյէն պիր կէլին կիպի
հազըրլանմըլ օլտրադ, Ալլահ ըարաֆընտան «էմաթն էնթէ-
րէ կէօրափում» Յայտ. 21. 2:

25. Օղ զէման ինքանիւսը իլէ քի՞մ սարին օլաճագ տըր :

«Իշնէ Ալլահըն զեւեհէ ինան իլէ օլաճագ՝ Օ աշէր իլէ սաթին օլաճագ տըր, զէ աշէր աշըն գափօր օլուպ՝ Ալլահ քէնաթիսի սնդէրին Ալլահը օլաճագ, սնդէր իլէ պէրապէր օլաճագ տըր» Յայտ. 21. 3:

26. Եէնի զէմինին կիւզէլլիյի նէ՞րէտէ թա՛րիֆ օլունուր : Ճէ՛ւ. — Եսա. 35 տէ :

27. Որստա տարթըզ նէ՞ օլմայաճագ տըր :

«Իլէ Էօլե՛մ արթըզ օլմայաճագ, զէ արթըզ հիւզն զէ ֆէրեատ զէ աղրը պուլունմայաճագ տըր. զիրա էօլէլքի շէլէր կէչտի» Յայտ. 21. 4:

28. Եէնի Երուսաղէմնէ հիյ՛էթաէ հազըրլանմըշ օլաճագ տըր : Ճէ՛ւ. — Յայտ. 21. 10-27 այէթլէրի օգու :

29. Կէլէճէք միրասըմըլն ճէլալինի պիթ-թէմամ թասաւլլուր էտէ պիլի՞ր միյիզ :

«Փագաթ մուհարրէր օլտըզը իւզրէ, Կեզ Կեթեթէյէ զէ Գուլէ իշնեթէյէ զէ սաթեհն ֆիթիէն Կէլեթէյէ Խա՛նի Ալլահըն քէնաթին սէվէնդէրէ հազըրլատըզ շէլէրի Ալլա՛հ քէնաթի Բուհը վասըթասըլէ պիպէ քէշֆ էյլէտի» Ա. Կորն. 2. 9:

30. Յիրուսըն սէօզիւնէ նազարէն մէզգիւր շէհրէ սալթ քիմէ՞ր կիրէ պիլէճէքլէր տիր :

«Նէ միւպարէք տիր աշն էվեթընի էճըւ Է. Էնէր քի հայաթ աղաճընա հազըլտըր օլուպ՝ գափուլարուտան շէհրէ կիրէլէր» Յայտ. 22. 14:

